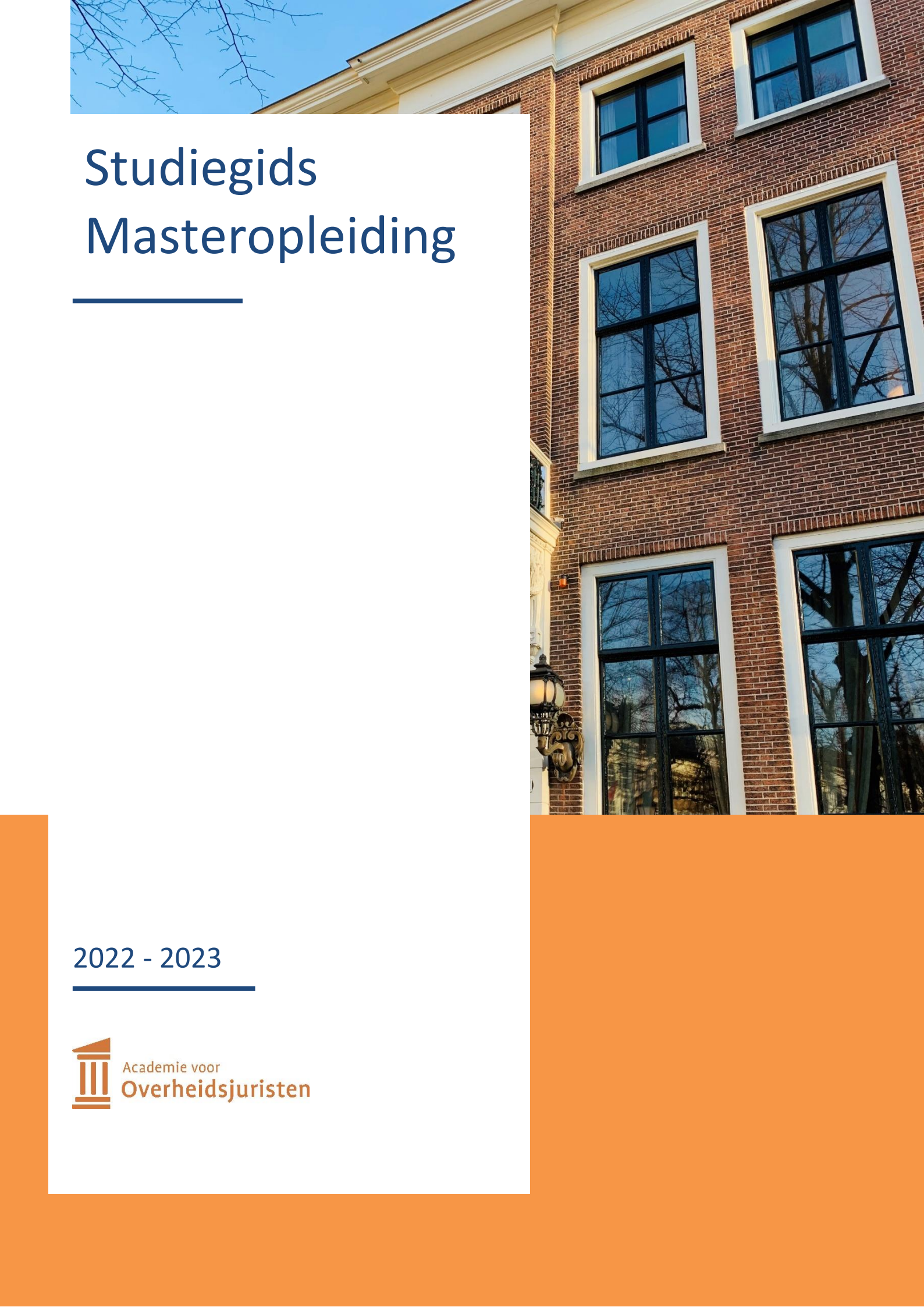

Studiegids Masteropleiding

2022 - 2023

Inhoudsopgave

De Academie voor Overheidsjuristen	4
De opleiding tot overheidsjurist	4
Doel van de opleiding	4
Studiepunten en studie-uren	5
Het curriculum	6
Keuzeruimte	6
Stages	6
Onderwijsvormen	7
Het portaal	8
Evaluaties en feedback	8
Collegevrije perioden 2022/2023	9
De organisatie van de Academie voor Overheidsjuristen.....	9
De patroon	11
Vertrouwenspersoon	12
Externe contacten	12
Rector	12
Programmamanagers.....	12
Onderwijscoördinatie	13
Bedrijfsvoering	13
Docenten, betrokken bij de opleiding.....	14
GROEP 14, jaar 1.....	17
Modules in de opleiding tot overheidsjurist, groep 14:	17
Eerste semester (let op alle data en tijden zijn onder voorbehoud)	18
1. Werken als Overheidsjurist	18
2. Staatsrecht	20
3. Verantwoord Besluiten	22
4. Politiek en bestuur	24
5. Presenteren	26
6. Intervisie	27
Tweede Semester (let op alle data en tijden zijn onder voorbehoud)	28
1. Behandeling van klachten en geschillen	28
2. Overheid en privaatrecht	30
Programma	30
Sessie 2: Overheidsovereenkomsten	30

mr. dr. P.J. Huisman	31
Sessie 5: Overheidsvennootschappen en overheidsstichtingen	31
3. Europees recht 1	32
4. De rechter in de democratische rechtsstaat.....	34
5. Internationaal werkbezoek	36
6. Betogend schrijven voor juristen in een beleidsomgeving.....	37
7. Schriftelijk adviseren.....	38
8. Adviseren	39
9. Onderhandelen	40
10. Pleiten	41
GROEP 13, JAAR 2.....	42
Modules in de opleiding tot overheidsjurist, groep 13.....	42
1. Rechtshandhaving en sanctionering	43
2. Europees recht 2	45
3. Grondrechten en Mensenrechten	47
4. Intervisie.....	49
Vierde semester (let op: de dagen en tijden zijn onder voorbehoud)	50
1. Vergelijkend staatsrecht	50
2. Overheid en privaatrecht	52
Programma	52
Sessie 2: Overheidsovereenkomsten	52
mr. dr. P.J. Huisman	52
3. Internationaal werkbezoek	54
4. Intervisie.....	55
5. Eindopdracht.....	56
Keuzeruimte	57

De Academie voor Overheidsjuristen

De opleiding tot overheidsjurist

De Academie voor Overheidsjuristen is in 2009 opgericht voor de werving, selectie en opleiding van recent afgestudeerde juristen. De geselecteerde trainees gaan werken in een juridische functie bij de Rijksoverheid. Dat kan zijn bij de centrale juridische directie van een ministerie, maar ook bij een beleidsdirectie, een toezichthoudende instelling, of een uitvoerende dienst. Op hun werkplek houden de trainees zich onder andere bezig met het schrijven van adviezen en reacties op burgerbrieven, en met het nemen van beslissingen in bezwaar en beroep.

De opleiding tot overheidsjurist is een duale postinitiële masteropleiding. ‘Duaal’ betekent dat de trainees hun opleiding combineren met werk. ‘Postinitieel’ betekent dat de trainees een universitaire studie rechten op masterniveau afgerond moeten hebben en gerechtigd moeten zijn tot het voeren van de titel LL.M./ meester in de rechten (mr.).

De opleiding tot overheidsjurist is door de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) geaccrediteerd als een professionele master in het Hoger Beroepsonderwijs (HBO). Trainees die de opleiding met goed gevolg afronden, krijgen de graad *Master of Legal Affairs in Public Administration* (LL.M.gov).

Doel van de opleiding

Tijdens de opleiding worden de trainees voorbereid op een loopbaan als overheidsjurist. De opleiding heeft als doel om trainees de kennis, vaardigheden en attitude bij te brengen die iedere overheidsjurist vroeger of later nodig heeft. Daarbij is het essentieel dat de trainees zich bewust zijn van de rol die zij als overheidsjurist hebben binnen de Rijksoverheid en van de verantwoordelijkheden die daarbij horen, en dat zij daar ook kritisch op kunnen reflecteren. Aldus heeft de opleiding een bredere doelstelling dan het enkel opleiden van trainees voor de dagelijkse werkzaamheden op de specifieke werkplek waar zij op dat moment zijn geplaatst. Het is dan ook goed mogelijk dat een onderdeel van het onderwijs niet naadloos aansluit bij de actuele werkzaamheden van een trainee, maar dat de kennis, vaardigheden, of attitude die hiermee worden verkregen wel essentieel zijn voor het functioneren als succesvol overheidsjurist in de toekomst.

Het competentieprofiel

Om te bepalen welke kennis, vaardigheden en attitudes een overheidsjurist zich eigen moet maken, is een competentieprofiel opgesteld. Het competentieprofiel is de verzameling kerncompetenties van een overheidsjurist en geeft een beeld van de functie. Het competentieprofiel bepaalt ook de eindtermen van de opleiding: wie de gehele opleiding gevolgd heeft, moet zich de in het profiel weergegeven competenties eigen hebben gemaakt. Dat wordt beoordeeld door de toetsing van individuele modules en de eindopdracht.

Het competentieprofiel van de overheidsjurist is weergegeven in Tabel 1 hierna. Zoals de tabel laat zien, is in het competentieprofiel een onderscheid gemaakt tussen intern en extern functioneren. Intern functioneren heeft betrekking op situaties waarin men zelfstandig werkt, dan wel met directe collega's, begeleiders en leidinggevenden van de eigen afdeling samenwerkt. Extern functioneren heeft betrekking op de situatie waarin men in overleg is met ambtenaren van een andere afdeling of een andere organisatie. De 'interne' situatie is meer juridisch gekleurd (de *overheidsjurist*), terwijl in de 'externe' situatie een bredere rolopvatting speelt (de *ambtenaar*).

Tabel1: competentieprofiel van de overheidsjurist

Situatie \ Competentie	Intern	Extern
Juridische professionaliteit	het kunnen toepassen van een brede juridische kennis en het tonen van belangstelling voor de diverse voor de overheid relevante rechtsgebieden in het algemeen en voor het recht van het specifieke beleidsterrein in het bijzonder	het onderkennen van juridisch relevante aspecten van een onderwerp en het kunnen toepassen van kennis van de rechtsgebieden waarmee de eigen organisatie in aanraking komt
Oplossings-gerichtheid	het met anderen zoeken naar en vinden van manieren waarop problemen kunnen worden opgelost of vraagstukken op afdoende wijze kunnen worden behandeld	het geven van informatie over en suggesties voor de aanpak van vraagstukken
Probleem-analytisch vermogen	Onderkennen van juridisch relevante aspecten van een onderwerp, verbanden en achtergronden zien en conclusies trekken	Ontvankelijk zijn voor beleidsmatige en politieke aspecten van een onderwerp en deze in onderling verband zien
Creativiteit	het bedenken en uitwerken van originele oplossingen voor problemen die de organisatie ontmoet en het bedenken en uitwerken van nieuwe ideeën en werkwijzen ter verbetering van de organisatie of het vakgebied	het buiten de gebruikelijke kaders zoeken van oplossingen en formuleren van reacties op door anderen aangedragen standpunten en stellingen
Beleid- en omgevings-gevoelig	gevoel hebben voor de keuzes en de prioritering binnen het beleid van de eigen organisatie en inzicht hebben in de beleidsomgeving en de belangen die daarin een rol spelen	het kunnen inschatten van kansen en risico's bij van een voorstel en het bij het oordeel kunnen betrekken van maatschappelijke en politieke uitgangspunten, ontwikkelingen, verbanden en achtergronden
Overtuigend verwoorden	het mondeling en schriftelijk verwoorden van doelstellingen, problemen, opvattingen, keuzes en oplossingen en het helder formuleren van standpunten, waarin de juridische aspecten worden meegenomen op een wijze die juristen en niet-juristen overtuigt	het verwoorden van duidelijke standpunten in een heldere betoog of een schrijfstijl op een wijze die juristen en niet-juristen overtuigt op heldere wijze uiteenzetten van standpunten
Flexibiliteit	het verwerken van nieuwe gegevens in ingenomen standpunten en het openstaan voor nieuwe taken, opdrachten en kansen	de eigen houding en opvattingen kunnen aanpassen aan veranderende omstandigheden

Studiepunten en studie-uren

Als geaccrediteerde masteropleiding beslaat de opleiding tot overheidsjurist minimaal 60 studiepunten. Deze studiepunten, of ECs, worden vastgesteld volgens het Europees Systeem voor de overdracht en de accumulatie van studiebelastingpunten (in het Engels: *European Credit Transfer System*). Eén EC staat voor 28 studie-uren, bestaande uit contacturen en uren voor zelfstudie. Contacturen zijn de uren dat de trainee verplicht op de academie is voor onderwijsbijeenkomsten. Tentamens die op de academie moeten worden gemaakt, worden ook aangemerkt als contacturen. Zelfstudie-uren betreffen de uren waarin trainees zelfstandig werken aan de opleiding, bijvoorbeeld voor het voorbereiden van bijeenkomsten en tentamens of het maken een opdracht ter voorbereiding of afsluiting van een module. Begeleiding door de patroon of begeleider op de werkplek kan ook onder de zelfstudie-uren vallen.

Het curriculum

De opleiding duurt twee jaar. Het eerste jaar is erop gericht de trainees de essentiële kennis en vaardigheden te verschaffen die zij moeten beheersen om direct goed te kunnen functioneren als overheidsjurist, bijvoorbeeld bij het voorbereiden van besluiten en het behandelen van bezwaar- en beroepzaken. Het tweede jaar biedt verdieping en verbreding. In dit jaar wordt veel aandacht besteed aan de juridische en maatschappelijke context waarin het recht functioneert. Daarnaast wordt een belangrijk deel van het tweede jaar ingevuld door de eindopdracht, waarin de trainees een van hun eigen dossiers grondig analyseren en hierop kritisch reflecteren.

De opleiding is verdeeld in modules, die zijn gegroepeerd in vier clusters. Tabel 2 hieronder geeft per cluster weer welke modules worden aangeboden.

Tabel 2: het curriculum

	Cluster Democratie en rechtsstaat	Cluster Overheidsrecht	Cluster Europees en internationaal recht	Cluster Vaardigheden
Jaar 1	Werken als overheidsjurist Politiek en bestuur De rechter in de democratische rechtsstaat	Staatsrecht Verantwoord besluiten Behandeling van klachten en geschillen	Europees recht 1 Europese driedaagse Internationaal werkbezoek	Betogend schrijven Schriftelijk adviseren Presenteren Adviseren
Jaar 2	Recht vanuit sociaal-wetenschappelijk gezichtspunt Vergelijkend staatsrecht	Rechtshandhaving en sanctionering Overheid en privaatrecht	Europees recht 2 Grondrechten en mensenrechten	Onderhandelen Pleiten Stages
Keuze	Keuzeruimte			
	Eindopdracht			

Keuzeruimte

Naast de verplichte modules, is er in het opleidingsprogramma (tenminste) 4 EC aan keuzeruimte. De keuzeruimte biedt trainees de mogelijkheid om hun opleiding optimaal af te stemmen op hun eigen wensen en behoeften. Een aantal van de keuzemodules is afkomstig uit het programma met cursussen die de academie aan alle juristen binnen de Rijksoverheid aanbiedt. Ervaren wetgevingsjuristen of overheidsjuristen nemen daarom ook deel aan deze keuzemodules. Verderop in deze studiegids wordt nadere uitleg gegeven over de keuzeruimte, welke modules als keuzemodule kunnen worden gevolgd en hoe de toetsing van de keuzemodules plaatsvindt.

Stages

Gedurende de opleiding volgen de trainees tot overheidsjurist één of twee stages van in totaal minimaal twee maanden. De stage is bedoeld om de trainees kennis te laten maken met een andere afdeling of organisatie binnen de (Rijks)overheid. Aan het begin van het collegejaar stelt de programmamanager een lijst vast met

stageplekken en verspreidt deze onder de studenten. De lijst met stageplekken is zeer divers. Zo kun je stage lopen bij diverse bestuursorganen, toezichthouders en uitvoeringsinstanties, maar ook bijvoorbeeld bij de Raad van State, de rechterlijke macht en gemeenten. Bij het uitzoeken van een stageplek is belangrijk dat je je afvraagt wat je wilt leren, welke ervaring je wilt opdoen, en hoe dat bijdraagt aan jouw functioneren als wetgevings- of overheidsjurist. De stage moet daadwerkelijk iets toevoegen aan de kennis en ervaring die je op jouw eigen werkplek opdoet en moet in die zin dus complementair zijn aan de werkzaamheden op jouw werkplek.

De stage is een belangrijk onderdeel van de opleiding. We verwachten dan ook dat in beginsel iedere trainee stage loopt. Mocht een trainee vanwege bijzondere omstandigheden (bijv. langdurige ziekte) niet in de gelegenheid zijn om stage te lopen dan kan deze bij uitzondering worden vervangen door het volgen van extra keuzevakken. Om daarin te voorzien is de stage ondergebracht in de keuzeruimte van het curriculum.

In semester 1 beleggen we een stagebijeenkomst waarin we nadere uitleg geven over de stage en enkele interessante stageplekken onder de aandacht brengen. Ook in de *Stagehandleiding* vind je meer informatie over de stage.

Onderwijsvormen

Werkcolleges

Veel van het onderwijs aan de academie wordt gegeven in de vorm van interactieve werkcolleges. In het eerste jaar worden de werkcolleges vooral gebruikt voor kennisoverdracht. Daarbij wordt ervan uitgegaan dat de trainees tijdens hun rechtenstudie al een basisniveau aan juridische kennis hebben verkregen, zodat in het onderwijs aan de academie direct de verdieping kan worden gezocht en datgene kan worden gedoceerd wat eigen is aan en belangrijk is voor het werken binnen de overheid. Als basiskennis van bepaalde rechtsgebieden (zoals staats- en bestuursrecht, en Europees recht) is weggezaakt, verwachten we dat de trainees deze kennis zelfstandig buiten de werkcolleges opfrissen. In het tweede jaar hebben de trainees meer ervaring. Daarom worden de trainees geacht tijdens de werkcolleges complexere materie te bevatten en zich zelfstandiger kennis eigen te maken. De trainees worden tijdens werkcolleges ook nadrukkelijk gevraagd eigen werk en ervaringen in te brengen en kritisch te reflecteren op hun werk en de (ambtelijke en maatschappelijke) werkelijkheid waarin zij functioneren.

Vaardigheidstrainingen

Naast de werkcolleges worden er vaardigheidstrainingen aangeboden. Het aanleren van kennis omtrent het werk van een overheidsjurist kan immers niet los worden gezien van het vergroten en verbeteren van de vaardigheden om die kennis in de praktijk te benutten. Tijdens de trainingen oefenen de trainees in kleine groepen met verschillende schriftelijke en mondelinge vaardigheden, zoals pleiten, (schriftelijk) adviseren en onderhandelen. Daarbij verwachten we een actieve en constructieve deelname, waarbij iedere trainee reflecteert op zijn/haar eigen werk en dat van anderen.

Intervisie

Iedere trainee neemt deel aan intervisie. Dat gebeurt in een groep van gelijken, waarbij in een gezamenlijk afgesproken structuur gereflecteerd wordt op persoonlijke en/of werk gerelateerde uitdagingen. Het doel van de intervisie is om tot inzichten en oplossingen te komen die benut kunnen worden op het werk. In het bijzonder wordt tijdens de intervisie aandacht besteed aan het belang van een goede *work-life balance* en de zorg voor mentale gezondheid.

Eindopdracht

De opleiding wordt afgesloten met een Eindopdracht: een ‘meesterproef’ waarmee de trainees laten zien dat zij zich hebben ontwikkeld tot volwaardig overheidsjurist. Om deze meesterproef met een goed cijfer te kunnen afronden, wordt van de trainees een brede en diepgaande kennis en kunde verwacht. In het najaar van het tweede jaar (semester 3) beleggen we een bijeenkomst waarin we meer uitleg geven over (de procedure rondom) de eindopdracht. In het bijzonder geven we dan informatie over de criteria op basis waarvan de eindopdracht wordt getoetst, de begeleiding die je ontvangt en de (tussentijdse) deadlines.

Toetsing

Het onderwijs aan de academie kan – afhankelijk de leerdoelen en inrichting van een module – worden getoetst door middel van een (mondeling of schriftelijk) tentamen, een schriftelijke opdracht, een mondelinge presentatie, of actieve participatie (bijvoorbeeld aan werkbezoeken of vaardigheidstrainingen). Verderop in deze studiegids wordt per module aangegeven op welke wijze deze wordt getoetst. Bij sommige modules worden oefentoetsen ter beschikking gesteld, maar dit kan niet in alle gevallen worden verzekerd.

Bij de beoordeling van de tentamens en opdrachten wordt in ieder geval gekeken naar (juridische) kwaliteit van de analyse, de opbouw van de argumentatie, het correct gebruik van voorgeschreven bronnen, en de schrijfvaardigheid. Voor een aantal tentamens gelden aanvullende beoordelingscriteria die steeds vooraf worden meegedeeld.

Trainees kunnen hun beoordeelde werk en de eventueel daarbij door de docent gegeven opmerkingen inzien. Zij ontvangen modelantwoorden van het tentamen of de opdracht, of er wordt een nabespreking georganiseerd. In sommige gevallen is aanwezigheid bij de nabespreking verplicht.

Het portaal

Alle trainees hebben toegang tot het online portaal *MijnAcademie*. Bij aanvang van het collegejaar ontvangt iedere trainee een e-mail met instructies om het portaal te activeren.

In het portaal hebben trainees een actueel overzicht van de modules waarvoor zij staan ingeschreven en alle bijbehorende informatie, zoals de geplande bijeenkomsten, de syllabus, de PowerPoint sheets, hun cijfers en evaluaties. Ook hebben zij via het portaal toegang tot de studiegids, het Onderwijs- en Examenreglement (OER) en de verslagen van overleggen van de studentenvertegenwoordiging. Wanneer een bijeenkomst digitaal worden aangeboden, is de link naar de bijeenkomst in *MijnAcademie* te vinden.

Evaluaties en feedback

De opleiding tot overheidsjurist is een hoogwaardige masteropleiding. We werken voortdurend aan de kwaliteit van de opleiding, mede aan de hand van de evaluaties en feedback van de trainees. Na afloop van iedere module worden de trainees gevraagd om de module, de literatuur en de toets te evalueren. Het is van belang dat de trainees de betreffende evaluatieformulieren serieus invullen en constructieve feedback geven, zodat wij aan de hand van de evaluatieresultaten het opleidingsprogramma verder kunnen verbeteren.

In aanvulling op de evaluaties kunnen vragen en opmerkingen met betrekking tot de opleiding in het overleg van de studentenvertegenwoordiging aan de orde worden gesteld. Tijdens dit maandelijks overleg spreken vier trainees (één vertegenwoordiger van elke groep trainees wetgevingsjuristen en overheidsjuristen) met de programmamanager en de opleidingscoördinatoren over de actuele gang van zaken tijdens de opleiding.

De staf

Aan het hoofd van de opleiding staat de rector: prof. Pauline Schuyt. Zij geeft als directeur van de academie leiding aan de staf. De staf bestaat uit de programmamanagers, het team onderwijscoördinatie en de bedrijfsvoering. De programmamanagers dragen zorg voor de inhoudelijke kwaliteit van de opleidingen. Het team onderwijscoördinatie verzorgt de organisatie van de opleidingen en cursussen die worden aangeboden. De communicatiemedewerker is verantwoordelijk voor de communicatie over de academie en de werving van nieuwe trainees. De coördinator officemanagement, de managementondersteuner en de facility managers zorgen voor de organisatorische, secretariële en facilitaire ondersteuning van de opleiding en overige academieaangelegenheden.

Bestuurlijke en adviesorganen

Er zijn verschillende bestuurlijke en adviesorganen die toezicht houden op (de uitvoering van) het beleid van de academie en die de academie over verschillende aspecten van de opleiding adviseren.

Het bestuur van de academie is belast met het besturen van de academie in brede zin, waaronder het vaststellen van het opleidingsprogramma. Het bestuur bestaat uit mr. Ralph Pans, staatsraad in de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State (voorzitter), prof. mr. Ymre Schuurmans, wetenschappelijk directeur en hoogleraar Staats- en bestuursrecht aan de Universiteit Leiden, en mr. Frank de Grave, staatsraad in de Afdeling Advisering van de Raad van State. De directeur Wetgeving en Juridische Zaken van het ministerie van Justitie en Veiligheid, mr. Ellen Kiersch, neemt namens de minister deel aan de beraadslagingen van het bestuur. De voorzitter van de Onderwijs- en Curriculumcommissie is adviserend lid van het bestuur.

De Onderwijs- en Curriculumcommissie adviseert de rector, de programmamanagers en de opleidingscoördinatoren over de opleidingen, waaronder de inhoud van de modules en de opbouw van het opleidingsprogramma. De voorzitter van de Onderwijs- en Curriculumcommissie is prof. mr. Frank van Ommeren, hoogleraar Staats- en bestuursrecht aan de Vrije Universiteit Amsterdam.

De Deelnemersraad adviseert over alle aangelegenheden van de academie. De Deelnemersraad bestaat uit de directeuren Wetgeving en Juridische Zaken van de ministeries en de griffier van de Tweede Kamer. De voorzitter van de raad is de directeur Wetgeving en Juridische Zaken van het Ministerie van Justitie en Veiligheid, mr. Ellen Kiersch.

De examencommissie

De examencommissie heeft binnen de academie verschillende functies die zijn neergelegd in artikel 4.2. van het Onderwijs en Examenreglement (OER). De examencommissie stelt bijvoorbeeld vast of een trainee voldoet aan de eindkwalificaties van de opleiding, zoals die zijn vastgesteld in OER. Concreet betekent dit dat de examencommissie waarborgt dat iedere trainee alle modules van de opleiding met een voldoende heeft afgerond.

Een andere belangrijke functie van de examencommissie is het waarborgen van de kwaliteit van tentamens en examens. Dit doet de examencommissie bijvoorbeeld door deskundige examinatoren aan te wijzen, het toetsbeleid van de academies vast te stellen, en door checklists vast te stellen aan de hand waarvan de toetscommissie (die daartoe is aangewezen door de examencommissie) de toetstechnische en inhoudelijke kwaliteit van toetsen controleert.

Wanneer een trainee bezwaren heeft tegen een toetsuitslag en hierover geen overeenstemming bereikt met de examiner, kan hij of zij die bezwaren voorleggen aan de examencommissie, die hierover overeenkomstig de OER beslist. Daarbij moet worden benadrukt dat de examencommissie in de fase ná de toetsafname beperkte bevoegdheden heeft. Het is aan de examiner om de uitslag van een toets vast te stellen. De examencommissie toetst deze afweging slechts marginaal, waarbij de vraag wordt gesteld of de examiner in redelijkheid tot zijn beslissing heeft kunnen komen. De examencommissie kan alleen ingrijpen als de examiner bij de beoordeling evident onjuiste maatstaven heeft aangelegd.

Ten slotte beslist de examencommissie overeenkomstig artikel 6.5. van de OER op verzoeken tot vrijstelling van een module. Een belangrijk uitgangspunt hierbij is dat de academie ervan uitgaat dat een trainee aan alle verplichte onderdelen van de opleiding meedoet, ook als hij of zij in de bachelor- of masteropleiding bepaalde onderdelen al heeft gevolgd. Het hebben van een master Staats- en bestuursrecht ontslaat de trainee aldus niet van de verplichting om de module Staatsrecht te volgen.

De examencommissie bestaat uit de volgende leden:

- prof. mr. M.J. Jacobs, voorzitter
- mr. A.H.A. Mohammad, extern lid
- drs. E. Smeitz-Cohen, secretaris
- dr. M. Cupido, adviserend lid
- dr. N.A. Florijn, adviserend lid

Studentenvertegenwoordiging en Academienetwerk

De studentenvertegenwoordiging bestaat uit vier vertegenwoordigers van de trainees. De taken en bevoegdheden van de studentenvertegenwoordiging zijn neergelegd in artikel 9.1 van de OER. Overeenkomstig deze bepaling wordt de studentenvertegenwoordiging maandelijks door de programmamanager en opleidingscoördinator geïnformeerd over relevante zaken en ontwikkelingen betreffende de opleiding. Hierover kan de studentenvertegenwoordiging ook vragen stellen. Daarnaast kan de studentenvertegenwoordiging advies uitbrengen over voorgenomen beslissingen met betrekking tot de opleiding en de wijziging van de OER.

Het Academienetwerk bestaat uit overheidsjuristen en wetgevingsjuristen die adviseren over cursussen in open inschrijving. Zij houden de academie op de hoogte van de wensen en ideeën die binnen hun organisatie leven en geven feedback over de uitgevoerde cursussen.

De patroon

Op zijn of haar werkplek worden de trainees begeleid door een patroon (dit is niet je leidinggevende). De patroon begeleidt de trainees op inhoudelijk en persoonlijk vlak. Hij of zij maakt je thuis in de werkzaamheden en introduceert je op jouw werkplek. Daarnaast heeft de patroon ook aandacht voor de persoonlijke ontwikkeling van de trainees. Het kan per werkplek verschillen wie de rol van patroon vervult. Dit kan een directe collega zijn, maar ook juist iemand die iets verderaf staat. Het kan ook zijn dat een trainee een begeleider heeft die meer werkinhoudelijk gericht is en dat er iemand anders meer op het persoonlijke vlak zaken met de trainee bespreekt.

Regelmatig contact tussen de trainee en de patroon is belangrijk, zeker in het eerste jaar van de opleiding. Het is primair de verantwoordelijkheid van de trainee om de patroon in te lichten over de activiteiten bij de academie. Vanuit de academie wordt twee keer per jaar een patroonsbijeenkomst georganiseerd waarin de patronen over recente ontwikkelingen worden geïnformeerd.

In het contact tussen de academie en de werkgevers van de trainees is het uitgangspunt dat de rector een trainee beoordeelt op diens functioneren in het kader van de opleiding en de leidinggevende de trainee op diens functioneren tijdens het uitvoeren van werkzaamheden. Dat betekent ook dat eventuele problemen met het werk of de aanstelling niet door de academie of de rector kunnen worden opgelost, maar met de werkgever moeten worden besproken. Natuurlijk kunnen patroons en trainees met vragen en suggesties terecht bij de academie.

Vertrouwenspersoon

Wanneer trainees op hun werk of in de opleiding te maken krijgen met ongewenste omgangsvormen, zoals pesterij, (seksuele) intimidatie of agressie dan kunnen zij altijd terecht bij de staf van de Academie. Maar hebben trainees er behoefte aan om vertrouwelijk te spreken met een persoon van buiten de organisatie dan kunnen zij zich ook wenden tot de vertrouwenspersonen van de Landelijke Eenheid Vertrouwenswerk (LEV) – het netwerk van vertrouwenspersonen binnen de Rijksoverheid. Bij de ministeries en uitvoeringsorganisaties is een vertegenwoordiger van dit netwerk werkzaam. Hun gegevens kunnen worden opgevraagd via HRM.

Externe contacten

De academie heeft een breed netwerk binnen en buiten de Rijksoverheid. Zo onderhoudt de academie nauw contact met de vereniging *JuristenRijk*, die is opgericht voor alle juristen die werkzaam zijn bij de rijksoverheid. Tijdens de opleiding worden trainees die de opleiding tot Overheidsjurist volgen automatisch ingeschreven bij de vereniging *JuristenRijk* en wordt de contributie door de academie vergoed.

De academie werkt ook samen met het Kenniscentrum Wetgeving en Juridische Zaken van het ministerie van Justitie en Veiligheid. Dit kenniscentrum richt zich bij uitstek op het ontwikkelen en delen van kennis op het terrein van wetgeving en juridische overheidsaangelegenheden.

Verder onderhoudt de academie goede banden met alle Nederlandse universiteiten die zich bezighouden met onderzoek op de vakgebieden die van belang zijn voor de opleiding en het werk van overheids- en wetgevingsjuristen.

Contactgegevens staf

Rector

Prof.mr. Pauline Schuyt, rector-directeur
t 070-3129833 e p.schuyt@acwet.nl

Programmamanagers

dr. mr. Marjolein Cupido, masteropleidingen
t 070-3129836 e m.cupido@acwet.nl
dr. Nico Florijn, maatwerk
t 070-3129834 e n.florijn@acwet.nl
prof. dr. Pauline Westerman
t 070-3129830 e p.westerman@acwet.nl
dr. mr. Monique Wesselink, cursussen voor ervaren juristen
t 070-3129835 e m.wesselink@acwet.nl

Onderwijscoördinatie

Hanneke Bezemer MA, masteropleidingen en maatwerk

t 070-3129839 e h.bezemer@acwet.nl

Renske Kersbergen, masteropleidingen

t 070-3129844 e r.kersbergen@acwet.nl

mr. Maartje van den Bergh, masteropleidingen

t 070-3129852 e m.vandenbergh@acwet.nl

Margot Groenhuijsen, open inschrijving en maatwerk

t 070-3129837 e m.groenhuijsen@acwet.nl

Esther Ruigrok van de Werve, open inschrijving

t 070-3129841 e e.ruigrok@acwet.nl

drs. Esther Smeitz-Cohen, teamleider onderwijscoördinatie, adviseur opleiding en selectie, en
secretaris examencommissie

t 070-3129840 e e.smeitz@acwet.nl

Stefanie Kloosterman, medewerker opleidingen

t 070-3129842 e s.kloosterman@acwet.nl

Bedrijfsvoering

Karen van der Els, coördinator officemanagement

t 070-3129832 e k.vanderels@acwet.nl

Roger Broekhof, facility management

t 070-3129831 e facilitair@acwet.nl

Tamara van der Pouw Kraan, managementassistent

T 070-3129830 e t.vanderpouwkraan@acwet.nl

Docenten, betrokken bij de opleiding

- prof. dr. mr. E. Bauw, Hoogleraar Privaatrecht, voorzitter Molengraaff Instituut voor Privaatrecht en directeur Montaigne Centrum voor Rechtsstaat en Rechtspleging Universiteit Utrecht. Tevens raadsheer-plaatsvervanger gerechtshof Den Haag
- M.J.P. Becker, Adviseur parlementaire zaken NVWA
- prof. dr. C.F. van den Berg, hoogleraar Global and Local Governance, Rijksuniversiteit Groningen
- prof. mr. dr. A.B. Blomberg, bijzonder hoogleraar Rechtshandhaving, Erasmus Universiteit Rotterdam en advocaat/partner, ngnb advocaten
- mr. R. Boer, Coördinerend wetgevingsjurist Klimaat & Energie, Directie Wetgeving en Juridische Zaken, Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
- mr. A.H.M. Boere, Coördinerend wetgevingsjurist bij Ministerie SZW, tevens plv. hoofd van de Afdeling wetgeving
- mr. M. Bootsman, Wetgevingscoördinator, Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.
- mr. dr. A. van den Brink, universitair Hoofddocent aan de Universiteit Utrecht en directeur van het Europa Instituut
- dr. C.M. Brölmann, universitair hoofddocent Internationaal recht, Universiteit van Amsterdam
- prof. mr. dr. H.E. Bröring, hoogleraar Integrale rechtsbeoefening, Rijksuniversiteit Groningen
- mr. D. Corver, coördinerend beleidsmedewerker / jurist at Ministerie van Justitie en Veiligheid
- dr. mr. M. Cupido, programmamanager, Academie voor Wetgeving en Academie voor Overheidsjuristen
- mr. dr. J.P. Denkers, Raadsadviseur Ministerie van Veiligheid en Justitie, Directie Wetgeving en Juridische Zaken, Sector Juridische Zaken en Wetgevingsbeleid
- mr. dr. H. van Eijken, assistent professor Internationaal en Europees recht, Universiteit Utrecht
- prof. M. Faure, professor Recht en Economie, Erasmus Universiteit Rotterdam
- dr. N.A. Florijn, programmamanager, Academie voor Wetgeving en Academie voor Overheidsjuristen
- dr. I.M. van der Geest, docent Faculteit der Geesteswetenschappen, Universiteit van Amsterdam
- mr. J.J.M. Graat, docent Recht, Economie, Bestuur en Organisatie aan de Universiteit van Utrecht
- mr. dr. J.R. Groen, Raadsadviseur, Ministerie van Algemene Zaken
- mr. J.P. Heinrich, senior advocaat, Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn
- mr. L.A. van Heusden, jurist, directie Bestuursrechtspraak, Raad van State
- mr. G. van Houtem MBA, partner Holland Consulting Group
- mr. dr. P.J. Huisman, Universitair hoofddocent, Vrije Universiteit Amsterdam
- mr. O.Y. van Ifzaren, Jurist bij het Ministerie van EZK & Ministerie van LNV - Wetgeving en Juridische Zaken
- prof. mr. M.J. Jacobs, Raadsadviseur Ministerie van Justitie en Veiligheid - Directie Wetgeving en Juridische Zaken
- prof. mr. C. Jansen, Hoogleraar privaatrecht, Vrije Universiteit Amsterdam
- dr. U. Jaremba, assistent professor Europees Recht, Universiteit van Utrecht
- mr. A. Jasiak, Sectorhoofd, directie Advisering, Raad van State
- prof. dr. J.C. Kennedy, hoogleraar Moderne Nederlandse geschiedenis, Universiteit Utrecht
- dr. C.M. Klein Haarhuis, senior adviseur, Ministerie van Financiën
- prof. dr. B.M.J. van Klink, hoogleraar methoden en technieken van recht en rechtswetenschap, Vrije Universiteit, Amsterdam
- mr. D.R.P. de Kok, Plaatsvervangend afdelingshoofd, Ministerie van EZK & Ministerie van LNV
- prof. dr. R.A. Koole, hoogleraar Politicologie, Universiteit Leiden

-
- mr. drs. M.J.H. Langendoen, juridisch adviseur en hoofd Afdeling Juridisch Advies, directie Constitutionele Zaken en Wetgeving, ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
 - mr. M.G.T. van Leyenhorst, senior jurist, directie Constitutionele Zaken en Wetgeving, Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
 - prof. dr. E. Lijnzaad, bijzonder hoogleraar Internationaal recht, Universiteit Maastricht
 - dr. F.F. Mansvelt Beck, universitair docent politieke filosofie, Universiteit Leiden
 - drs. S. van Melis, strategisch raadgever/plv. sectorhoofd, directie Wetgeving en Juridische Zaken, Ministerie van Justitie en Veiligheid
 - mr. E. Meulman, Autoriteit Consument en Markt
 - prof. mr. B.E.P. Myjer, bijzonder hoogleraar Rechten van de Mens Vrije Universiteit, voormalig rechter in het Europees Hof voor de Rechten van de Mens
 - dr. M.F. Meffert, universitair docent, Universiteit Leiden
 - mr. R. Molendijk, (Senior) Beleidsmedewerker Bestuurlijke en Juridische Zaken
 - prof. mr. E. Niemeijer, bijzonder hoogleraar Sociologie en recht, Vrije Universiteit van Amsterdam
 - prof. mr. F.J. van Ommeren, Hoogleraar Staats- en Bestuursrecht, Vrije Universiteit Amsterdam
 - mr. J.M. Palm, Ambassaderaad, Council of Europe
 - mr. H.F.Th. Pennarts, juridisch adviseur Bestuurs- en omgevingsrecht Ten Holter / Noordam advocaten
 - mr. dr. A.M.P. Rijpkema, Coördinerend wetgevingsadviseur, Ministerie van Justitie en Veiligheid
 - mr. B.N. van der Roest, coördinator Wob, integriteit en klachten, Ministerie van Algemene Zaken
 - dr. B. van Rompuy, Assistant Professor of EU Competition Law and the academic coordinator of the European Law LLM programme at the Europa Institute of Leiden Law School
 - mr. dr. A.E. van Rooij, Senior wetgevingsjurist, Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, afdeling CZW
 - mr. J.W.C. van Rossem, Beleidsjurist, Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
 - prof. mr. dr. P. B.C.D.F. (Paul) van Sasse van Ysselt, Coördinator grondrechten, Ministerie van BZK, , bijz. hoogleraar recht en religie Rijksuniversiteit Groningen, docent-onderzoeker grondrechten Vrije Universiteit Amsterdam
 - prof. mr. M.W. Scheltema, partner/advocaat Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn en hoogleraar handhavingkwesties in het privaatrecht, Erasmus Universiteit Rotterdam
 - prof. mr. A.E. Schilder, hoogleraar Staats- en Bestuursrecht, Vrije Universiteit Amsterdam
 - mr. drs. J.W. Severijnen, coördinerend juridisch specialist, directie Constitutionele Zaken en Wetgeving, Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
 - mr. A. Siemons, advocaat/partner, Wieringa advocaten te Amsterdam
 - drs. E.J.R. Swaving, zelfstandig communicatieadviseur
 - mr. H. Temmink, plaatsvervangend afdelingshoofd bij de Europese Commissie
 - mr. F.J.H. van Tienen, advocaat, Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn
 - mr. dr. M.K.G. Tjepkema, Unithoofd Kennisunit, Raad van State - Afdeling Advisering
 - dr. A.M.I.B. VandenBerghe, assistent professor, Erasmus Universiteit Rotterdam - Erasmus School of Law
 - mr. S. van de Velde, raadgever/ Programmamanager gegevensbescherming, directie Wetgeving en Juridische Zaken, Ministerie van Justitie en Veiligheid
 - prof. dr. S.A. de Vries, hoogleraar EU interne-marktrecht en grondrechten – Jean Monnet leerstoel, Universiteit Utrecht
 - prof. mr. dr. L.T. Visscher, hoogleraar rechtseconomie, Erasmus Universiteit Rotterdam - Erasmus School of Law

-
- dr. Weber, universitair hoofddocent Rechtseconomie Erasmus Universiteit Rotterdam - Erasmus School of Law
 - mr. A. Weggeman, Directeur directie Advisering, Raad van State
 - mr. dr. D.W.M. Wenders, senior juridisch adviseur, ministerie van Economische Zaken en Klimaat
 - dr. mr. M. Wesselink, programmamanager, Academie voor Wetgeving en Academie voor Overheidsjuristen
 - prof. dr. P.C. Westerman, hoogleraar Rechtsfilosofie, Rijksuniversiteit Groningen en programmamanager, Academie voor Wetgeving
 - mr. W. Wierenga, bestuurlijk en juridisch adviseur, Berenschot
 - prof. dr. H.B. Winter, hoogleraar Bestuurskunde, Rijksuniversiteit Groningen
 - prof. dr. R.J.G.M. Widdershoven, Hoogleraar Europees bestuursrecht, Universiteit Utrecht
 - prof. mr. dr. W. van der Woude, hoofd afdeling Constitutionele Zaken, directie Constitutionele Zaken en Wetgeving, ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, en hoogleraar Recht decentrale overheden, Rijksuniversiteit Groningen
 - M. van der Zande, docent/staffunctionaris, Hogeschool Utrecht en docent/adviseur, Nederlandse Orde van Advocaten en zelfstandig communicatietrainer
 - prof. mr. S.E. Zijlstra, hoogleraar Staats- en Bestuursrecht, Vrije Universiteit Amsterdam
 - mr. R.F.B. van Zutphen, Nationale Ombudsman
 - prof. mr. dr. G.J. Zwenne, partner Brinkhof Advocaten, hoogleraar Recht en de Informatiemaatschappij, Universiteit Leiden

GROEP 14, jaar 1

Modules in de opleiding tot overheidsjurist, groep 14:

Modules, studiepunten en studie-uren OJ 14			
	Module	Semester	Ec's
Cluster Democratie en rechtsstaat:			12
	Werken als overheidsjurist	1	3
	Politiek en bestuur	1	3
	De rechter in de democratische rechtsstaat	2	2
	Recht vanuit sociaal-wetenschappelijk gezichtspunt	2	2
	Vergelijkend Staatsrecht	4	2
Cluster Overheidsrecht:			15
	Staatsrecht	1	3
	Verantwoord besluiten	1	3
	Behandeling van klachten en geschillen	2	3
	Overheid en privaatrecht	4	3
	Rechtshandhaving en sanctionering	3	3
Cluster EU en internationaal recht:			11
	Europees recht 1	2	3
	Internationaal werkbezoek en Europese driedaagse	2 en 4	3
	Europees recht 2	3	2
	Grondrechten en mensenrechten	3	3
Cluster Vaardigheden:			8
	Presenteren, Pleiten, Onderhandelen en Adviseren	1 en 2	3
	Betogend schrijven voor juristen	2	1
	Schriftelijk adviseren	2	1
	Intervisie	2, 3 en 4	1
	Stage	2 en 3	2
Eindopdracht		3 en 4	13
Tussentotaal			59
	Keuzeruimte: kies uit aanbod voor 4 ec's	1,2 en 3	4
Eindtotaal			63

Eerste semester (let op alle data en tijden zijn onder voorbehoud)

1. Werken als Overheidsjurist

Deze module biedt een introductie in het vak van overheidsjurist. In de module komen in vogelvlucht verschillende onderwerpen aan de orde waar iedere overheidsjurist in zijn of haar loopbaan mee te maken krijgt, zoals het behandelen van bezwaarschriften, aanbesteding, openbaarheid en toezicht. Aldus is de module in feite een stoomcursus 'hoe word ik een goed overheidsjurist?'. Tijdens het onderwijs worden actuele voorbeelden en dilemma's behandeld waar overheidsjuristen in de praktijk tegenaan kunnen lopen. Aan de hand van deze voorbeelden en dilemma's wordt er gediscussieerd en geoefend met ambtelijke advisering.

Leerdoelen

- Studenten begrijpen de belangrijkste onderwerpen en vraagstukken waarmee overheidsjuristen in hun werk mee te maken (kunnen) krijgen;
- Zij begrijpen de dilemma's die zich voordoen bij ieder van deze onderwerpen en vraagstukken;
- Zij kunnen deze dilemma's in een casus herkennen en die casus evalueren op basis van juridische en beleidsmatige argumenten.

Docenten

- mr. dr. J.P. Denkers, Raadadviseur Ministerie van Veiligheid en Justitie
Directie Wetgeving en Juridische Zaken, Sector Juridische Zaken en Wetgevingsbeleid
- dr. N.A. Florijn, programmamanager, Academie voor Wetgeving en Academie voor Overheidsjuristen
- mr. Drs. M.J.H. Langendoen, juridisch adviseur en hoofd Afdeling Juridisch Advies, directie Constitutionele Zaken en Wetgeving, ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Programma

- Sessie 1: De organisatie van de overheid en de rol van de juristen daarin (met groep WJ22)
mr. drs. M.J.H. Langendoen en dr. N.A. Florijn
7 september 2022, 13:30 tot 16:30 uur
- Sessie 2: Staatssteun en Europees recht
mr. drs. M.J.H. Langendoen (en gastdocent Maarten Aalbers)
16 september 2022 9:30 tot 12:30 uur
- Sessie 3: Staatsrecht, bestuursrecht en grondrechten
mr. drs. M.J.H. Langendoen (met gastdocent Marije Graven)
23 september 2022, 09:30 tot 12:30 uur
- Sessie 4: Toezicht en onderzoekscommissies
mr. dr. J.P. Denkers
28 september 2022, 13:30 tot 16:30 uur
- Sessie 5: Privaatrecht en aanbesteden
mr. drs. M.J.H. Langendoen (met gastdocent Huub van Scherpenseel)
30 september 2022, 09:30 tot 12:30 uur

Sessie 6: Strafrecht en openbaarheid als nieuwe bestuurscultuur
 mr. drs. M.J.H. Langendoen (met gastdocent Geert Bos)
 7 oktober 2022, 9:30 tot 12:30 uur

Toets

De beoordeling vindt plaats op basis van actieve participatie tijdens de training.

2. Staatsrecht

Deze module wordt gedeeltelijk samen gevolgd met WJ22.

Juristen bij de Rijksoverheid opereren binnen een complexe bestuurlijke organisatie. In deze module staat centraal hoe de Nederlandse overheid op centraal en decentraal niveau is georganiseerd en hoe de verschillende staatsorganen samenwerken. Dit wordt besproken en geanalyseerd tegen de achtergrond van de Grondwet en het legaliteitsbeginsel. Voorts wordt aandacht besteed aan het Koninkrijksrecht en de staatkundige verhoudingen ten aanzien van Curaçao, St. Maarten en Aruba, alsmede de 'BES-eilanden'.

Leerdoelen

- Trainees kunnen benoemen welke staatsorganen bevoegd zijn tot wetgeving en bestuur, welke beginselen van belang zijn voor de onderlinge taakverdeling van deze staatsorganen, en welke regels van toepassing zijn op hun functioneren;
- Zij kunnen verschillende vormen van toezicht van en op de overheid onderscheiden en karakteriseren;
- Zij kunnen de verschillende door de overheid gebruikte organisatievormen vergelijken en de juridische gevolgen van de keuze voor deze vormen;
- Zij kunnen verhoudingen tussen de mede-overheden en landen binnen het Koninkrijk beschrijven;
- Zij kunnen bovenstaande kennis en inzichten toepassen op een casus inzake het bestuurlijk organisatierecht;
- Zij kunnen wetgeving en bestuur analyseren en evalueren in relatie tot de Grondwet.

Docenten

- prof. mr. dr. W. van der Woude, hoofd afdeling Constitutionele Zaken, directie Constitutionele Zaken en Wetgeving, ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, en hoogleraar Recht decentrale overheden, Rijksuniversiteit Groningen
- prof. mr. S.E. Zijlstra, hoogleraar Staats- en Bestuursrecht, Vrije Universiteit Amsterdam
- prof. mr. dr. P. B.C.D.F. (Paul) van Sasse van Ysselt, Coördinator grondrechten, Ministerie van BZK, , bijz. hoogleraar recht en religie Rijksuniversiteit Groningen, docent-onderzoeker grondrechten Vrije Universiteit Amsterdam

Programma

- Sessie 1: Grondwet en legaliteit
prof. mr. dr. P. B.C.D.F. (Paul) van Sasse van Ysselt
16 september 2022, van 13.30 tot 16.30 uur
- Sessie 2: Organisatie I: Hoofdstructuur van de bestuurlijke organisatie
prof. mr. S.E. Zijlstra
23 september 2022, van 13.30 tot 16.30 uur
- Sessie 3: Organisatie II: Bijzondere vormen en toezicht
prof. mr. S.E. Zijlstra
30 september 2022, van 13.30 tot 16.30 uur
- Sessie 4: Koninkrijksrecht
mr. dr. W. van der Woude
5 oktober 2022, van 9.30 tot 12.30 uur

Sessie 5: Organisatie III – Organisatierecht voor Wetgevers (alleen WJ)
 prof. mr. S.E. Zijlstra
 14 oktober 2022, van 13.30 tot 16.30 uur

Sessie 6: Oefensessie: Werken met Staatsrecht (alleen WJ)
 prof. mr. S.E. Zijlstra
 21 oktober 2022, van 13.30 tot 16.30 uur

Toets

De module wordt afgesloten met een open boek tentamen op 9 november 2022, van 9:30 tot 12:30 uur.

3. Verantwoord Besluiten

Het voorbereiden van besluiten is een belangrijk onderdeel van het werk als overheidsjurist. Deze module is daarom gericht op de juridische kennis en vaardigheden inzake verantwoorde besluitvorming: wat moet een overheidsjurist weten en kunnen om een goed besluit voor te bereiden? Hiervoor is ten eerste een gedegen kennis van het bestuurs(proces)recht, zoals geregeld in de Algemene Wet Bestuursrecht (Awb), essentieel. In deze module wordt daarom in het bijzonder aandacht besteed aan de vragen wat een 'besluit' in de zin van de Awb is, wie bevoegd is tot het nemen van een besluit, hoe men tot een besluit komt, wie 'belanghebbende' bij een besluit is, en hoe de besluitvorming wettelijk is genormeerd. Vervolgens wordt in deze module ingezoomd op twee typen besluiten waar veel overheidsjuristen mee te maken krijgen: beschikkingen inzake de Wet openbaar bestuur (Wob) en subsidiebesluiten. In het bijzonder ten aanzien van Wob-beschikkingen spelen ook vragen omtrent de gegevensuitwisseling en privacy, waar in deze module ook aandacht aan wordt besteed.

Leerdoelen

- Studenten begrijpen de hoofdlijnen en de belangrijkste begrippen van de Awb en kunnen hun kennis hiervan toepassen op een casus inzake de voorbereiding van een besluit;
- zij kunnen uitleggen hoe de procedure voor het voorbereiden en nemen van een besluit verloopt en zij kunnen de relevante procedurele regels toepassen op een casus;
- zij begrijpen de regels inzake bevoegdheidstoekenning en bevoegdheidsnormering en kunnen hun kennis hiervan gebruiken om een relevante casus te beoordelen;
- zij begrijpen de Wo(b) en de regelgeving ten aanzien van subsidies en kunnen hun kennis hiervan toepassen op een casus inzake de voorbereiding van een besluit;
- zij herkennen de Europese en Nederlandse regelgeving ten aanzien van privacy en gegevensuitwisseling en weten hoe zij de naleving daarvan kunnen waarborgen;
- zij kunnen een zorgvuldig en nauwkeurig besluit schrijven/voorbereiden in overeenstemming met het geldend recht, inclusief de algemene beginselen van behoorlijk bestuur.

Docenten

- mr. J.P. Heinrich, senior advocaat, Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn
- mr. L. van Heusden, jurist Raad van State, afdeling Bestuursrechtspraak
- mr. O.Y. Ifzaren, overheidsjurist bij Ministerie van EZK & Ministerie van LNV
- mr. H.F.Th. Pennarts, juridisch-adviseur Ten Holter Noordam advocaten
- mr. B.N. van der Roest, coördinator Wob, integriteit en klachten, Ministerie van Algemene Zaken
- prof. mr. dr. G.J. Zwenne, partner Pels Rijcken, hoogleraar Recht en de Informatiemaatschappij, Universiteit Leiden
- mr. F.J.H. van Tienen, advocaat, Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn
- mr. R. Molendijk, (Senior) Beleidsmedewerker Bestuurlijke en Juridische Zaken

Programma

Sessie 1: Algemene wet bestuursrecht: structuur en begrippen
mr. J.P. Heinrich en mr. F.J.H. van Tienen
12 oktober 2022, van 09:30 tot 12:30

-
- Sessie 2: Belanghebbenden
mr. L.A. van Heusden
14 oktober 2022, van **10.00 tot 13.00 uur**
- Sessie 3: Procedure voor het nemen van besluiten
mr. J.P. Heinrich en mr. F.J.H. van Tienen
21 oktober 2022, van 13.30 tot 16.30 uur
- Sessie 4: Bevoegdheidstoekenning
mr. L.A. van Heusden
2 november 2022, van **10.00 tot 13.00 uur**
- Sessie 5: Algemene beginselen van behoorlijk bestuur
mr. H.F.Th. Pennarts
4 november 2022, van 13.30 tot 16.30 uur
- Sessie 6: Openbaarheid van bestuur
mr. O.Y. Ifzaren en mr. R. Molendijk
11 november 2022, van 09.30 tot 12.30 uur
- Sessie 7: Workshop Operationalisering AWB
mr. O.Y. Ifzaren en mr. J.P. Heinrich
16 november 2022, van 13.30 tot 16.30 uur
- Sessie 8: Subsidiëring
mr. H.F.Th. Pennarts
23 november 2022, van 13.30 tot 16.30 uur
- Sessie 9: AVG en geautomatiseerde besluitvorming
prof. mr. dr. G.J. Zwenne
25 november 2022, van 13.30 tot 16.30 uur

Toets:

De module wordt afgesloten met een opdracht, deadline is 12:00 uur 18 januari 2022.

4. Politiek en bestuur

Deze module wordt samen met WJ22 gevolgd.

In deze module staat de politiek-bestuurlijke context waarbinnen wetgevingsjuristen en overheidsjuristen functioneren centraal, en de rol van juristen in die context. De politiek-bestuurlijke context laat zich kenmerken als een krachtenveld waarin verschillende actoren functioneren met ieder eigen – soms contrasterende – basiswaarden en ideeën over de relatie tussen politiek en bestuur. In deze module maken de studenten kennis met dit krachtenveld en deze actoren. Na een algemene introductie over de institutionele structuur van de democratische rechtsstaat en de politieke cultuur in Nederland, wordt ingezoomd op de rol van verschillende actoren in het politiek-bestuurlijke krachtenveld, zoals de regering en het parlement, politieke partijen, de media, ambtenaren in het algemeen en juristen in het bijzonder.

Leerdoelen

- Studenten kunnen de kenmerken van de Nederlandse politieke cultuur en het politieke bestel uitleggen;
- zij kunnen de spanningen in het politiek-bestuurlijke krachtenveld herkennen en analyseren;
- zij kunnen de actoren in het politiek-bestuurlijke krachtenveld benoemen en vergelijken op basis van hun basiswaarden en ideeën;
- zij kunnen ontwikkelingen in de politiek en het openbaar bestuur analyseren en beoordelen in het licht van de spanningen binnen het politiek-bestuurlijke krachtenveld, en de rol van de verschillende actoren binnen dat krachtenveld;
- zij begrijpen hun eigen positie en rol als jurist binnen het politiek-bestuurlijke krachtenveld en kunnen op basis van dit begrip hun gedrag tegenover andere juristen, ambtenaren, politici en de personen buiten de overheid bepalen.

Docenten

- prof. dr. C.F. van den Berg, hoogleraar Global and local governance, Rijksuniversiteit Groningen, campus Fryslan
- mr. dr. J.R. Groen, raadsadviseur, Ministerie van Algemene Zaken
- prof. dr. J. Kennedy, decaan en hoogleraar Moderne Nederlandse geschiedenis, Universiteit van Utrecht
- prof. dr. R.A. Koole, hoogleraar Politicologie, Universiteit Leiden
- dr. F.F. Mansvelt Beck, universitair docent politieke filosofie, Universiteit Leiden
- dr. M.F. Meffert, universitair docent, Universiteit Leiden

Programma

- Sessie 1: De spanning tussen regering en parlement
prof. dr. R.A. Koole
11 november 2022, van 13:30 tot 16.30 uur
- Sessie 2: De democratische rechtsstaat
dr. F.F. Mansvelt Beck
18 november 2022, van 9:30 tot 12.30 uur
- Sessie 3: Het ontstaan en functioneren van politieke partijen
prof. dr. R.A. Koole
2 december 2022, van 09.30 tot 12.30 uur

-
- Sessie 4: De Nederlandse politiek-bestuurlijke cultuur
prof. dr. J. Kennedy
7 december 2022, van 13.30 tot 16.30 uur
- Sessie 5: De relatie tussen media en politiek (Engelstalig college)
dr. M.F. Meffert
14 december 2022, van 09.30 tot 12.30 uur
- Sessie 6: De positie en rol van (juristen binnen) de ambtenarij
prof. dr. C.F. van den Berg
16 december 2022, van 09.30 tot 12.30 uur
- Sessie 7: Ambtelijk vakmanschap
mr. dr. J.R. Groen
21 december 2022, van 13.30 tot 16.30 uur
- Sessie 8: Bezoek aan de Eerste Kamer der Staten-Generaal
Volgt in maart 2023, gehele dag
- Sessie 9: Nabespreking opdracht
17 maart 2023, 13:30 – 14:30 uur
Digitaal

Toets

De module wordt afgesloten met een opdracht, deadline is 12:00 uur 25 januari 2023.

5. Presenteren

Deze training wordt samen met WJ22 gevolgd.

In deze training leer je hoe je van een tekst een presentatie gemaakt kan worden. De training zet in op het belang van de boodschap, de structuur en relevante stijlkenmerken als ook op het adresseren van een gehoor. Primair gaat het om het presenteren van informatie aan al dan niet deskundige collega's of externen. Juristen hebben er belang bij dat hun advies of ander juridisch product op een voor anderen begrijpelijke wijze wordt overgebracht, waarbij keuzes en mogelijk alternatieven duidelijk naar voren komen. In de training komt zowel de verbale als de non-verbale kant van het presenteren aan de orde. Aspecten van de houding, stem, gezicht en het managen van zenuwen worden getraind.

Leerdoelen

- Trainees beheersen de Nederlandse taal terdege en kunnen aangeven hoe een presentatie kan worden opgebouwd;
- Zij kunnen op effectieve en aansprekende wijze presentaties houden, niet alleen over specifieke wetgevingsprojecten, maar ook over meer algemene onderwerpen;
- Daarbij benaderen zij de vaardigheid vanuit een communicatieve instelling.

Docent

- drs. E.J.R. Swaving, zelfstandig communicatieadviseur

Programma

Groep 1, 2 dagen:	22 november 2022, 9:30 tot 16:30 24 november 2022, 9:30 tot 16:30
Groep 2, 2 dagen:	29 november 2022, 9:30 tot 16:30 30 december 2022, 9:30 tot 16:30
Groep 3, 2 dagen:	20 december 2022, 9:30 tot 16:30 22 december 2022, 9:30 tot 16:30

Informatie over de indeling van de groepen volgt.

Toets

De beoordeling vindt plaats op basis van actieve participatie tijdens de training.

6. Intervisie

Iedere trainee neemt deel aan intervisie. Dat gebeurt in een groep van gelijken, waarbij in een gezamenlijk afgesproken structuur gereflecteerd wordt op persoonlijke en/of werk gerelateerde uitdagingen. Het doel van de intervisie is om tot inzichten en oplossingen te komen die benut kunnen worden op het werk. In het bijzonder wordt tijdens de intervisie aandacht besteed aan het belang van een goede *work-life balance* en de zorg voor mentale gezondheid.

Programma

Groepsindeling volgt in de loop van het jaar. De intervisiebijeenkomsten worden door de groepen zelf ingepland.

Tweede Semester (let op alle data en tijden zijn onder voorbehoud)

1. Behandeling van klachten en geschillen

Deze module staat in het teken van de bestuursrechtelijke behandeling van klachten en geschillen over overheidsoptreden. In het bijzonder wordt aandacht besteed aan het behandelen van bezwaarschriften, de beroepsprocedure, en klachtbehandeling door bestuursorganen en de Nationale Ombudsman. Daarbij wordt niet alleen stilgestaan bij de juridische procedures die hiervoor moeten worden gevolgd en de regels die daarvoor gelden (bijvoorbeeld wat betreft ontvankelijkheid en beslistermijnen), maar ook bij de informele aspecten die van belang zijn voor eerlijke en redelijke klachtbehandeling en geschilbeslechting. Tijdens interactieve werkcolleges, schriftelijke training en rollenspelen wordt hiermee geoefend. De module wordt afgesloten met een werkbezoek aan de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Leerdoelen

- De studenten begrijpen de procesrechtelijke regels voor de bestuurlijke behandeling van klachten en bezwaarschriften;
- zij begrijpen hoe de bestuursrechtspraak is georganiseerd en welke procesrechtelijke regels gelden voor het instellen en behandelen van beroep;
- zij kunnen uitleggen wat de taken en bevoegdheden van de Nationale Ombudsman zijn en welke procedurele regels gelden voor klachtbehandeling door de Nationale Ombudsman;
- zij kunnen bovenstaande juridische kennis en inzichten inzake de bezwaar- en beroepsprocedure en de interne en externe klachtbehandeling toepassen op een relevante casus;
- zij begrijpen de praktische/informele afhandeling van klachten en bezwaarschriften en kunnen hun handelen hierop afstemmen;
- zij kunnen de taken, bevoegdheden en werkwijzen van de verschillende actoren die betrokken zijn bij de behandeling van klachten en geschillen van elkaar onderscheiden en hun eigen handelen daarop aanpassen;
- zij kunnen een correct, professioneel en goed gestructureerde beslissing op bezwaar of verweerschrift schrijven.

Docenten

- mr. M. van Leyenhorst, senior jurist Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
- mr. H.F.Th. Pennarts, adviseur advocatenkantoor Ten Holter/Noordam en verbonden aan de Erasmus Universiteit Rotterdam
- mr. drs. J.W. Severijnen, Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
- mr. dr. D.W.M. Wenders, coördinerend jurist Ministeries van Economische Zaken en Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
- mr. R.F.B. van Zutphen, Nationale Ombudsman

Programma: de data van deze module zijn nog niet bekend en volgen later.

Sessie 1: Inleiding in het stelsel van rechtsbescherming en de bezwaarschriftprocedure
 mr. H.F.Th. Pennarts

Sessie 2: Bestuursrechtspraak

mr. H.F.Th. Pennarts

Sessie 3: Klachten en klachtprocedures
mr. M. van Leyenhorst en mr. drs. J.W. Severijnen

Sessie 4: Het managen van een bezwaarprocedure

Sessie 5: Schrijven van beslissing op bezwaar of verweerschrift (inclusief oefentoets)
mr. dr. D.W.M. Wenders

Sessie 6: De Nationale Ombudsman
mr. R.F.B. van Zutphen

Sessie 7: Voorbereiding bezoek aan de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State

Sessie 8: Bezoek aan de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State

Sessie 9: Bespreken van de opdracht (verplicht)
mr. dr. D.W.M. Wenders

Toets

De module wordt afgesloten met een opdracht over het schrijven van een besluit op bezwaar- of verweerschrift.

2. Overheid en privaatrecht

Deze module wordt gevolgd met OJ13.

De overheid neemt soms op voet van gelijkheid met burgers deel aan het rechtsverkeer met gebruikmaking van het privaatrecht. De ene keer is dat omdat zij als private partij optreedt, een andere keer is het een weloverwogen keuze om via het privaatrecht een publieke doelstelling te verwezenlijken. In deze module gaat het allereerst over de grens tussen publiek- en privaatrechtelijk handelen en de toelaatbaarheid van privaatrechtelijk optreden van de overheid. Daarna worden enkele privaatrechtelijke onderwerpen behandeld die voor overheidsjuristen van bijzondere betekenis zijn, namelijk overheidsovereenkomsten, het aanbestedingsrecht, en overheidsvennootschappen en -stichtingen.

Overheidsjuristen kunnen ook te maken hebben met het privaatrecht als een overheidsorganisatie aansprakelijk wordt gesteld voor schade vanwege haar rechtmatig of onrechtmatig handelen dan wel nalaten. De juridische aspecten van het schadevergoedingsrecht, voor zover van toepassing op de overheid, worden besproken, zowel in materiële zin (welke eisen gelden voor de aansprakelijkstelling van de Staat?) als in procedurele zin. In meer detail wordt ingegaan op de problematiek van de nadeelcompensatie.

De module wordt afgesloten met een blik op de toekomst van het vakgebied en het gebruik van het privaatrecht door de overheid.

Leerdoelen

- De trainees zijn in staat te adviseren over de mogelijkheden voor de (Rijks)overheid om het privaatrecht in te zetten en aan de grenzen van die inzet;
- Zij zijn ingevoerd in een aantal voor overheidsjuristen belangrijke privaatrechtelijke onderwerpen, zoals het overeenkomstenrecht, vennootschaps- en stichtingenrecht en aanbestedingsrecht, en kunnen deze kennis benutten als zij als overheidsjurist daarover moeten adviseren;
- Zij weten hoe in procedureel en materieel opzicht om te gaan met een eventuele aansprakelijkheidsstelling van een overheidsorganisatie wegens al dan niet onrechtmatig handelen of nalaten van die organisatie, en kunnen daarover adviseren;
- Zij zijn op de hoogte van de belangrijkste (toekomstige) ontwikkelingen ten aanzien van het gebruik van het privaatrecht door de overheid en kunnen daarover een met dragende argumenten onderbouwde mening formuleren.

Docenten

- mr. dr. P.J. Huisman, Universitair hoofddocent, Vrije Universiteit Amsterdam
- prof. mr. C. Jansen, Hoogleraar privaatrecht, Vrije Universiteit Amsterdam
- prof. mr. F.J. van Ommeren, Hoogleraar Staats- en Bestuursrecht, Vrije Universiteit Amsterdam
- prof. mr. M.W. Scheltema, partner/advocaat Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn en hoogleraar handhavingkwesties in het privaatrecht, Erasmus Universiteit Rotterdam
- mr. dr. M.K.G. Tjepkema, Unithoofd Kennisunit, Raad van State - Afdeling Advisering

Programma

Sessie 1: Inleiding: de grens tussen publiek- en privaatrechtelijk overheidshandelen en de toelaatbaarheid van privaatrechtelijk overheidshandelen
mr. dr. P.J. Huisman
11 januari 2023 van 13:30 tot 16:30 uur

Sessie 2: Overheidsovereenkomsten

mr. dr. P.J. Huisman
18 januari 2023 van 13:30 tot 16:30 uur

Sessie 3: Aanbestedingsrecht
 prof. mr. C.E.C. Jansen
 25 januari 2023 van 13:30 tot 16:30 uur

Sessie 4: Overheidsaansprakelijkheid: theorie
 prof. mr. M.W. Scheltema
 30 januari 2023 van 09:30 tot 12:30 uur

Sessie 5: Overheidsvennootschappen en overheidsstichtingen
 prof. mr. F.J. van Ommeren
 8 februari 2023 van 09:30 tot 12:30 uur

Sessie 6: Overheidsaansprakelijkheid: casus
 prof. mr. M.W. Scheltema
 14 februari 2023 van 13:30 tot 16:30 uur

Sessie 7: Overheidsaansprakelijkheid: nadeelcompensatie
 mr. dr. M.K.G. Tjepkema
 17 februari 2023 van 13:30 tot 16:30 uur

Sessie 8: Slotbijeenkomst: Overheid en privaatrecht en de toekomst
 mr. dr. P.J. Huisman
 24 februari 2023 van 9:30 tot 12:30 uur

Toets

Een open-boek tentamen met vragen of casus over ten minste een viertal van de onderwerpen, behandeld in deze module zal plaatsvinden op 22 maart 2023 om 9:30 uur.

3. Europees recht 1

Deze module wordt samen met WJ22 gevolgd.

Deze module komen de institutionele Europeesrechtelijke onderwerpen aan de orde die relevant zijn voor juristen bij de Rijksoverheid. Allereerst worden de hoofdlijnen van het EU-recht – de algemene beginselen, uitgangspunten en begrippen – behandeld. Vervolgens wordt inzicht gegeven in de institutionele structuur van de EU. Daarbij wordt in het bijzonder aandacht besteed aan de vraag hoe Europese regelgeving tot stand komt en welke rol jurist daarbij spelen. Daarna wordt ingegaan op rechtsbescherming en de taak en werkwijze van het Hof van Justitie van de EU: hoe wordt toezicht gehouden op het handelen van de lidstaten en de Europese instellingen, en hoe is de taakverdeling tussen het Hof van Justitie en de nationale rechter vormgegeven?

Leerdoelen

- De studenten kunnen de instellingen van de Europese Unie en hun taken en bevoegdheden benoemen;
- zij kunnen uitleggen volgens welke procedures Europese besluiten tot stand komen en worden uitgevoerd;
- zij kunnen uitleggen op welke manier rechtsbescherming op Europees niveau is georganiseerd en hoe de taakverdeling tussen Europese en nationale rechters is vormgegeven;
- zij kunnen uitleggen wat het begrip EU-burgerschap betekent en welke rechten hieraan verbonden zijn;
- zij kunnen de verschillende harmonisatietechnieken benoemen en kunnen deze beoordelen in het licht van het interne markt beginsel;
- zij kunnen bovenstaande kennis en begrip toepassen op een relevante casus betreffende het Europese recht;
- zij begrijpen hoe het Europese recht moet worden geïmplementeerd in de Nederlandse rechtsorde en kunnen het Europese recht op die manier toepassen in hun werkzaamheden.

Docenten

- mr. R. Boer, sectorhoofd directie Advisering, Raad van State
- mr. dr. A. van den Brink, universitair hoofddocent aan de Universiteit Utrecht en directeur van het Europa Instituut
- mr. dr. H. van Eijken, assistent professor Internationaal en Europees recht aan de Universiteit Utrecht
- dr. U. Jaremba, assistent professor Europees recht aan de Universiteit Utrecht
- mr. drs. H. Temmink, plv. afdelingshoofd unit "Public Interest Services", DG Internal Market, Industry, Entrepreneurship and SMEs, Europese Commissie

Programma

- Sessie 1: Europese instellingen en de besluiten of wetgeving die zij vaststellen
 mr. dr. A. van den Brink
 13 januari 2023, van 09.30 tot 12.30 uur
- Sessie 2: Europese Instellingen en de nationale procedures rond de totstandkoming van Europese besluiten
 mr. dr. A. van den Brink
 20 januari 2023, van 09.30 tot 12.30 uur
- Sessie 3: Rechtsbescherming
 dr. U. Jaremba
 27 januari 2023, van 9.30 tot 12.30 uur

-
- Sessie 4: Het Handvest, burgerschap en grondrechten
 mr. dr. H. van Eijken
 27 januari 2023, van 13.30 tot 16.30 uur
- Sessie 5: Harmonisatie en implementatie gezien vanuit de Europese Commissie
 mr. drs. H. Temmink
 1 februari 2023, van 13.30 tot 16.30 uur
- Sessie 6: Implementatie: de praktijk I en II (alleen WJ)
 mr. R. Boer
 3 februari 2023, van 13:30 tot 16:30 uur
- Sessie 7: Implementatie: de praktijk I en II (alleen WJ)
 mr. R. Boer
 10 februari 2023, van 9:30 tot 12:30 uur
- Sessie 8: Samenhang alle modules
 mr. dr. A. van den Brink
 10 februari 2023, van 13:30 tot 16:30

Toets

De module wordt afgesloten met een tentamen (open boek) 22 februari 2023 om 9.30 uur.

4. De rechter in de democratische rechtsstaat

Deze module wordt samen met WJ22 gevolgd.

Dagelijks geven wetgevings- en overheidsjuristen en rechters – ieder vanuit hun eigen positie, taken en verantwoordelijkheden – gestalte aan de beginselen van de democratische rechtsstaat. Daarbij komen zij elkaar steeds weer tegen. Zo zijn juristen bij de Rijksoverheid de afgelopen jaren verschillende keren geconfronteerd met ingrijpende uitspraken van rechters die stevig ingrepen in overheidsbeleid en wetgeving. Tegelijkertijd krijgen rechters dagelijks te maken met het werk van wetgevingsjuristen en overheidsjuristen, bijvoorbeeld omdat zij wetgeving moeten interpreteren en toepassen, of omdat zij geschillen tussen burgers en de overheid in beroep moeten beoordelen. Om de wisselwerking tussen wetgevings- en overheidsjuristen en rechters te bevorderen, is het belangrijk dat wetgevings- en overheidsjuristen weten hoe rechters werken, hoe zij naar zaken kijken, hoe zij wetgeving gebruiken en tegen welke dilemma's zij daarbij aanlopen. In deze module worden deze thema's besproken. Daarbij is er veel ruimte voor interactie en dialoog.

Leerdoelen:

- Studenten begrijpen de positie en verantwoordelijkheden van de rechter in de democratische rechtsstaat;
- Zij begrijpen hoe rechters wetgeving interpreteren en toepassen om geschillen te beslechten, en welke grenzen daarvoor gelden;
- Zij begrijpen hoe rechters argumenten van de partijen in een geschil beoordelen en wege;
- Zij herkennen de dilemma's waar rechters bij de bovenstaande werkzaamheden tegenaanlopen en kunnen deze beoordelen;
- Zij kunnen op basis van hun kennis en begrip van bovenstaande zaken hun eigen werk als wetgevings- of overheidsjurist evalueren en waar wenselijk afstemmen op de behoeften en wensen van de rechter.

Docent

prof. dr. mr. E. Bauw, Hoogleraar Privaatrecht en directeur Montaigne Centrum voor Rechtsstaat en Rechtspleging Universiteit Utrecht. Tevens raadsheer-plaatsvervanger gerechtshof Den Haag
Voorheen: hoofd wetgevingsadvisering Raad voor de rechtspraak en raadadviseur Directie Wetgeving Ministerie van Justitie

Programma

Sessie 1:	Rechterlijke macht en rechtsstaat 31 maart 2023 van 09:30 tot 12:30 uur prof. dr. mr. E. Bauw
Sessie 2:	Rechtstoepassing en rechtsvorming door de rechter 5 april 2023 van 13:30 tot 16:30 uur prof. dr. mr. E. Bauw
Sessie 3:	Rechterlijke toetsing van wetgeving 19 april 2023 van 09:30 tot 12:30 uur prof. dr. mr. E. Bauw
Sessie 4:	Bezoek rechtbank 26 april 2023 in de middag
Sessie 5:	Nabespreking opdracht

5 juli 2023, van 9.30 tot 10.30 uur
Digitaal

Toets

De module wordt afgesloten met een opdracht. Deze moet worden ingeleverd voor 7 juni 2023, 12.00 uur.

5. Internationaal werkbezoek

Het internationale werkbezoek dat om het jaar wordt georganiseerd, gaat naar Berlijn. Het doel van het werkbezoek is om meer inzicht te krijgen in de wijzen waarop men in die Lidstaat wetgeving tot stand brengt en hoe de overheid er omgaat met het recht.

Voor de voorbereiding van het werkbezoek zal in het najaar van 2022 een werkgroepje worden samengesteld. De periode waarin we op werkbezoek gaan is bepaald van 11 t/m 14 april 2023.

Het werkbezoek is onder voorbehoud van de dan geldende maatregelen en omstandigheden.

6. Betogend schrijven voor juristen in een beleidsomgeving

Deze training wordt samen met WJ22 gevolgd.

Hoe overtuig je een bewindspersoon of leidinggevende van jouw standpunt? Hoe schrijf je een tekst met een heldere opbouw, die begrijpelijk is voor verschillende soorten lezers? Schrijven maakt een belangrijk deel uit van het werk van wetgevings- en overheidsjuristen, maar blijft voor velen een lastige taak. Deze cursus is een training in argumenteren en in het structureren en formuleren van verschillende soorten betogende teksten, zoals adviezen, toelichtingen bij regelingen en brieven aan burgers. Daarnaast wordt aandacht besteed aan strategisch schrijven in een beleidsomgeving.

Leerdoelen

- De studenten begrijpen de eisen die gesteld worden aan de inhoud, opbouw, stijl en afwerking van een officiële, betogende tekst in een beleidsomgeving.
- Ze kunnen begrijpelijke officiële teksten schrijven, zowel specifiek juridische als meer algemeen ambtelijke producten.
- Ze zijn in staat om kritisch naar hun eigen tekst te kijken en deze te verbeteren.
- Ze hebben inzicht in manieren van strategisch schrijven in een beleidsomgeving.

Docenten

- prof. dr. Bart van Klink, hoogleraar rechtsmethodologie, Vrije Universiteit Amsterdam.
- dr. Ingeborg van der Geest, universitair docent juridische argumentatie en retorica, Vrije Universiteit Amsterdam.

Opzet van de cursus

Cursusdag 1, 17 mei 2023: Basisvaardigheden juridisch schrijven

- Betogend schrijven: argumentatie en tekstopbouw
- Begrijpelijk, passend en correct formuleren

Vorbereiding: literatuur lezen en huiswerkopdracht maken

Na deze dag maken de deelnemers een schrijfoopdracht, waarop de docent en medecursisten feedback geven.

Cursusdag 2, 23 juni 2023: Strategisch schrijven en individuele schrijfoopdracht

- Bespreking schrijfoopdracht
- Strategisch schrijven, onder andere pro- en contra-argumenteren en framing

Vorbereiding: literatuur lezen en schrijfoopdracht maken (max. 1.000 woorden) plus peer review

Toets

De beoordeling vindt plaats op basis van een individuele schrijfoopdracht die met een voldoende resultaat moet worden afgerond. De schrijfoopdracht wordt door de docent van commentaar voorzien en wordt besproken tijdens dag 2.

7. Schriftelijk adviseren

Deze training wordt samen met WJ22 gevolgd.

In deze module wordt de nadruk gelegd op het schrijven, structureren en formuleren van nota's aan de politieke en ambtelijke top en aan het doelgroepgericht schrijven van juridische teksten in ook voor niet-juristen begrijpelijk Nederlands.

Leerdoelen

- De trainees zijn in staat in korte tijd nota's voor de departementsleiding op te stellen, die aan bepaalde eisen voldoen (kort, goed gestructureerd, effectief);
- Zij kennen de belangrijkste elementen die doorgaans aan de orde moeten komen in een nota die wetgevingsrelevante, overheidsjuridische of ambtelijk/bestuurlijke materie betreft;
- Daarbij zijn zij erop gespitst allerlei soorten fouten te voorkomen.

Docenten

- mr. T.A. de Haan, clusterhoofd Jeugd, BIG en onvrijwillige zorg, directie Wetgeving en Juridische Zaken, ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
- mr. M. Bootsman, Wetgevingscoördinator, Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

Programma: *de data van deze module zijn nog niet bekend en volgen later, we kijken naar de mogelijkheden om deze bijeenkomst in december in te plannen.*

Sessie 1: Introductie in het schriftelijk adviseren

Sessie 2: Maken van een opdracht

Sessie: Individuele feedback groep

Sessie: Individuele feedback groep

Sessie: Individuele feedback groep

Sessie: Individuele feedback groep

Toets

De trainees maken een schrijfopdracht en krijgen van de docent individuele feedback. Er wordt geen cijfer gegeven voor de uitwerking van de schrijfopdracht

8. Adviseren

Deze training wordt samen met WJ22 gevolgd.

In deze module wordt inzicht gegeven in de verschillende aspecten die bij het verlenen van advies een rol spelen. Aandacht wordt besteed aan:

- de adviseursrol;
- basisgesprekstechnieken;
- regiestijlen;
- omgang met weerstand;
- overtuigend argumenteren.

Hoe kom je te weten wat nieuw beleid precies is, hoe moet je omgaan met vragen van beleidsmedewerkers, hoe verpak je het juridisch advies zodanig dat ook niet-juristen het begrijpen en overtuigend vinden? Uiteraard worden de adviesvaardigheden ook getraind. Het is belangrijk om als jurist effectief te kunnen adviseren in een beleidscontext of een politieke omgeving.

Leerdoelen

- Trainees kunnen een overzicht geven van de verschillende soorten instrumenten van het overheidsbeleid;
- Zij luisteren naar degenen die met verzoeken om advies komen en kunnen doorvragen om het verzoek duidelijk te krijgen;
- Zij zijn in staat mondeling een helder, bondig en overtuigend advies te geven;
- Daarbij nemen zij een actieve houding aan en bezien zij hoe zij uit zichzelf initiatief kunnen nemen om een zo effectief mogelijk advies te geven.

Docent

- drs. E.J.R. Swaving, zelfstandig communicatieadviseur

Programma

Groep 1, 2 dagen: 13 en 14 juni 2023, 09.30 tot 16.30 uur

Groep 2, 2 dagen: 20 en 21 juni 2023, 09.30 tot 16.30 uur

Groep 3, 2 dagen: 27 en 28 juni 2023, 09.30 tot 16.30 uur

Informatie over de indeling van de groepen volgt.

Toets

De beoordeling vindt plaats op basis van actieve participatie tijdens de training.

9. Onderhandelen

Deze training wordt samen met WJ22 gevolgd.

In deze module wordt kennis gemaakt met de gangbare opvattingen over onderhandelingsvaardigheden en de betekenis van onderhandelingen voor het tot stand brengen van wetgeving. De training van onderhandelingsvaardigheden staat centraal. In het bijzonder zal aandacht worden besteed aan onderhandelen met beleidsmedewerkers, met andere departementen en met belangengroepen.

Leerdoelen

- Studenten zijn op de hoogte van theoretische aspecten van onderhandelen en kunnen de rol van onderhandelingen in processen als wetgeving aangeven;
- Zij zijn in staat naar elkaar te luisteren en kunnen zich inleven in standpunten van anderen, zodat zij in overleg of vergadering rekening kunnen houden met andere visies;
- Zij kunnen de techniek van het onderhandelen toepassen en weten hoe zij in een overleg optimaal kunnen functioneren;
- Zij zijn in staat effectief en efficiënt te werken aan een onderhandelingsresultaat dat gedeeld wordt door degenen die aan een vergadering deelnemen;
- Daarbij gaan zij in het bijzonder uit van een communicatieve houding ten opzichte van andere deelnemers aan een onderhandeling.

Docent

mr. G. van Houtem MBA, partner Holland Consulting Group

Programma: de data van deze module zijn nog niet bekend en volgen later.

Toets

De beoordeling vindt plaats op basis van actieve participatie tijdens de training.

10. Pleiten

In deze training staan de theorie en de praktijk van het pleiten, gezien vanuit het gezichtspunt van de overheidsjurist, centraal. Met het oog op een effectief optreden voor en tijdens de zitting wordt aandacht geschonken aan de procestechniek, de procedures, de strategie en de tactiek.

Leerdoelen

- Trainees zijn in staat een rechter of rechterlijk college op mondelinge of schriftelijke wijze te informeren over en te overtuigen van het overheidstandpunt;
- zij kunnen hun juridische kennis toepassen tijdens zittingen door effectief in te gaan op de argumenten van de wederpartij;
- daarbij nemen zij een passende houding aan en zij zijn in staat op tactische wijze tijdens een geding op te treden.

Docenten

- M. van der Zande MA, docent/staffunctionaris, Hogeschool Utrecht en docent/adviseur, Nederlandse Orde van Advocaten en zelfstandig communicatietrainer
- mr. A. Siemons, advocaat/partner, Wieringa advocaten te Amsterdam

Programma

Sessie 1: 3 februari 2023, 09.30 tot 16.30 uur

Sessie 2: 10 maart 2023, 09.30 tot 16.30 uur

Toets

De beoordeling vindt plaats op basis van actieve participatie tijdens de training.

GROEP 13, JAAR 2

Modules in de opleiding tot overheidsjurist, groep 13

Modules, studiepunten en studie-uren OJ 13			
	Module	Semester	Ec's
Cluster Democratie en rechtsstaat:			11
	Werken als overheidsjurist	1	3
	Politicologie en bestuur	1	2
	Recht vanuit sociaal-wetenschappelijk gezichtspunt	4	2
	Wetgeving en rechtstoepassing	2	2
	Vergelijkend publiekrecht	4	2
Cluster Overheidsrecht:			15
	Staats- en bestuursrecht	1	3
	Verantwoord besluiten	1	3
	Behandeling van klachten en geschillen	2	3
	Rechtshandhaving en sanctionering	3	3
	Overheid en privaatrecht	2	3
Cluster EU en internationaal recht:			11
	Europees recht 1	2	3
	Internationaal werkbezoek en Europese driedaagse	2 en 4	3
	Europees recht 2	3	2
	Grondrechten en Mensenrechten	3	3
Cluster Vaardigheden:			8
	Presenteren, Pleiten, Onderhandelen en Adviseren	1 en 2	3
	Betogend schrijven	2	1
	Schriftelijk adviseren	2	1
	Intervisie	2, 3 en 4	1
	Stage	2 en 3	2
Eindopdracht		3 en 4	13
Tussentotaal			60
	Keuzeruimte: kies uit aanbod voor 4 ec's	allen	4
Eindtotaal			62

1. Rechtshandhaving en sanctionering

Deze module wordt samen met WJ21 gevolgd.

In deze module komen verschillende instrumenten voor rechtshandhaving aan de orde – ieder met hun eigen mogelijkheden en grenzen. Na een inleiding in de uitgangspunten, effectiviteit en beperkingen van toezicht en handhaving, staat in deze module iedere week één (type) handhavingsinstrument centraal. Achtereenvolgens worden besproken: herstelsancties, bestraffende sancties, private handhaving door de overheid en door burgers, of bedrijven. Daarbij wordt aan de hand van een (of meer) casus inzicht gegeven in de wijze waarop handhaving en toezicht in de praktijk plaatsvinden. Bovendien wordt duidelijk gemaakt met welke juridische en beleidsmatige aspecten men rekening moet houden bij het opstellen van regelgeving inzake handhaving en toezicht.

Leerdoelen

- Trainees begrijpen middels welke handhavingsinstrumenten overheidsregels kunnen worden gehandhaafd, en wat de grenzen en mogelijkheden van deze instrumenten zijn;
- zij kunnen de diverse handhavingsinstrumenten toepassen op een casus;
- zij kunnen de toepassing van handhavingsmechanismen in de praktijk beoordelen op basis van juridische en beleidsmatige argumenten;
- en zij kunnen op basis van hun kennis en inzicht van rechtshandhaving – en de problemen die zich daarbij voordoen – een advies uitbrengen over het gebruik van handhavingsinstrumenten.

Docenten

- mr. dr. A.B. Blomberg, Advocaat en partner NGNB Advocaten
- prof. mr. dr. H.E. Bröring, Rijksuniversiteit Groningen - Faculteit der Rechtsgeleerdheid
- mr. E. Meulman, Autoriteit Consument en Markt
- prof. mr. M.W. Scheltema, advocaat Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn N.V.
- prof. dr. H.B. Winter, Hoogleraar Rijksuniversiteit Groningen - Faculteit der Rechtsgeleerdheid

Programma

- Sessie 1: Toezicht en handhaving: kenmerken, beperkingen en effectiviteit
prof. dr. H.B. Winter
12 september 2022, **van 9.45 tot 12.45 uur**
- Sessie 2: Bestuursrechtelijke handhaving: herstelsancties
mr. dr. A.B. Blomberg
14 september 2022, 09.30 tot 12.30 uur
- Sessie 3: (Bestuursrechtelijke) strafsancties
prof. mr. dr. H.E. Bröring
23 september 2022, 09.30 tot 12.30 uur
- Sessie 4: Toezicht en handhaving in de praktijk
mr. E. Meulman
30 september 2022, van 9.30 tot 12.30 uur

Sessie 5: Privaatrechtelijke handhaving
 prof. mr. M.W. Scheltema
 7 oktober 2022, van 13.30 tot 16.30 uur

Toets

De module wordt afgesloten met een tentamen op 21 oktober 2022 om 9:30.

2. Europees recht 2

Deze module wordt samen met WJ21 gevolgd.

Deze module betreft het materieel Europees recht. Daarbij gaat het in de eerste plaats over de vrijheden ten behoeve van de werking van de interne markt, in bijzonder het vrije verkeer van goederen en diensten. In de tweede plaats gaat het in deze module over het mededingingsbeleid van de Europese Gemeenschap en de inhoudelijke aspecten van het Europese steunkader. Tenslotte wordt aandacht besteed aan niet-economische aspecten van de Europese integratie, in het bijzonder op het gebied van Justitie en Binnenlandse Zaken (JBZ). Deze onderwerpen betreffende het materieel Europees recht worden verduidelijkt door middel van praktijkvoorbeelden en jurisprudentie van het Hof van Justitie.

Leerdoelen

- Studenten begrijpen de werking en regeling van de interne markt en de daarbij behorende vrijheden;
- zij begrijpen hoe mededinging en staatssteun op Europees niveau zijn gereguleerd, en hoe dit past binnen de uitgangspunten van de Europese Unie;
- zij begrijpen de verschillende JBZ instrumenten en de juridische grenzen en voorwaarden die hieraan worden gesteld;
- zij kunnen hun begrip van de bovenstaande onderwerpen toepassen op een relevante casus;
- zij kunnen hun werkzaamheden als jurist beoordelen op basis van het relevant Europese recht;
- zij begrijpen hoe het Europese recht moet worden geïmplementeerd in de Nederlandse rechtsorde en kunnen het Europese recht op die manier toepassen in hun werkzaamheden.

Docenten

- dr. B. van Rompuy, Assistant Professor of EU Competition Law and the academic coördinator of the European Law LLM programme at the Europa Institute of Leiden Law School
- mr. J.J.M. Graat, docent Recht, Economie, Bestuur en Organisatie aan de Universiteit van Utrecht
- prof. dr. S.A. de Vries, Hoogleraar EU interne-marktrecht en grondrechten – Jean Monnet leerstoel, Universiteit Utrecht

Programma

Sessie 1:	Interne markt & De vrijheden (1) prof. dr. S.A. de Vries 9 november 2022, 13.30 tot 16.30 uur
Sessie 2:	Interne markt & De vrijheden (2) prof. dr. S.A. de Vries 16 november 2022, 13.30 tot 16.30 uur
Sessie 3:	Staatssteun en diensten van algemeen economisch belang nmb 25 november 2022, van 09.30 tot 12.30 uur
Sessie 4:	Mededinging dr. B. van Rompuy 30 november 2022, van 09.30 tot 12.30 uur

Sessie 5: Niet-economische integratie: de JBZ-aangelegenheden
 mr. J.J.M. Graat
 7 december 2022, van 9.30 tot 12.30 uur

Toets

De module wordt afgesloten met een tentamen op 21 december 2022, van 9.30 tot 12.30 uur.

3. Grondrechten en Mensenrechten

Deze module wordt samen met groep WJ21 gevolgd.

Tijdens deze module worden de studenten bekend gemaakt met de ontwikkeling en regeling van grondrechten en mensenrechten in de nationale, Europese en internationale rechtsorde. Bijzondere aandacht gaat uit naar het juridische beoordelingskader uit de Grondwet, het Europees Verdrag tot bescherming van de Rechten van de Mens en de fundamentele vrijheden (EVRM), het EU-grondrechten Handvest, en de anti-discriminatie regelgeving. Daarbij wordt niet alleen aandacht besteed aan de reikwijdte en grenzen van grondrechten en mensenrechten zoals die in deze verschillende rechtsinstrumenten zijn neergelegd, maar in het bijzonder ook aan de vraag hoe wetgevings- en overheidsjuristen in hun werk te maken kunnen krijgen met mensenrechtelijke vraagstukken en hoe zij hiermee om moeten gaan. Mensenrechten hebben immers betrekking op vrijwel alle onderdelen van beleid en regelgeving, van het onderwijs tot de woningmarkt en van gezondheidsmaatregelen tot het detentiewezen. De module wordt afgesloten met een gastcollege over het belang van een actief mensenrechtenbeleid voor Nederland.

Leerdoelen

- De studenten begrijpen de ontwikkeling en het belang van grondrechten en mensenrechten;
- zij begrijpen de reikwijdte van grondrechten en mensenrechten, zoals neergelegd in de Nederlandse Grondwet, het EVRM, het EU-grondrechten Handvest en de anti-discriminatieregelgeving;
- zij kunnen uitleggen hoe en in welke mate grondrechten en mensenrechten het optreden van de overheid bevorderen en begrenzen;
- zij kunnen hun juridische kennis over grondrechten en mensenrechten toepassen op een mensenrechtelijke casus,
- zij kunnen een mensenrechtelijk vraagstuk (kritisch) beoordelen en op basis hiervan adviezen uitbrengen over politiek-bestuurlijke plannen en ontwikkelingen.

Docenten

- prof. mr. B.E.P. (Egbert) Myjer, oud-rechter EHRM, em. bijz. hoogleraar rechten van de mens Vrije Universiteit Amsterdam
- mr. J.M. (Hanneke) Palm, Ambassaderaad, Permanente Vertegenwoordiging bij de Raad van Europa
- prof. mr. dr. P. B.C.D.F. (Paul) van Sasse van Ysselt, Coördinator grondrechten, Ministerie van BZK, , bijz. hoogleraar recht en religie Rijksuniversiteit Groningen, docent-onderzoeker grondrechten Vrije Universiteit Amsterdam
- prof. mr. A.E. (Jon) Schilder, hoogleraar staats- en bestuursrecht Vrije Universiteit Amsterdam

Programma

Sessie 1: Grondrechten in de Nederlandse rechtsorde
Prof. mr. A.E. Schilder
9 september 2022, van 13.30 tot 16.30 uur.

Sessie 2: Mensenrechten in de internationale en Europese rechtsorde en de doorwerking ervan in Nederland
prof. mr. dr. P.B.C.D.F. van Sasse van Ysselt
21 september 2022, van 13.30 tot 16.30 uur

Sessie 3: EVRM: het positiefrechtelijk toetsingskader en EHRM-jurisprudentie met focus op

Mensenrechten in een pluriforme samenleving
prof. mr. dr. P.B.C.D.F. van Sasse van Ysselt
5 oktober 2022, van 13.30 tot 16.30 uur

- Sessie 4a: Werken met mensenrechten voor overheidsjuristen (alleen voor overheidsjuristen)
mr. J.M. Palm, Ambassaderaad, PV Raad van Europa
7 oktober 2022, van 13.30 tot 16.30 uur
- Sessie 4b: Werken met mensenrechten voor wetgevingsjuristen (alleen voor wetgevingsjuristen)
prof. mr. dr. P.B.C.D.F. van Sasse van Ysselt
14 oktober 2022, van 9.30 tot 12.30 uur
- Sessie 6: Focus: Gelijke behandeling
mr. J.M. Palm, Ambassaderaad, PV Raad van Europa
2 november 2022, van 13.30 tot 16.30 uur
- Sessie 7: Het belang van actief mensenrechtenbeleid: ervaringen van een oud-rechter
prof. mr. B.E.P. Myjer
4 november 2022, van 13.30 tot 16.30 uur

Toets

De module wordt afgesloten met een open boek tentamen op 23 november 2022, van 9.30 tot 12.30 uur.

4. Intervisie

Iedere trainee neemt deel aan intervisie. Dat gebeurt in een groep van gelijken, waarbij in een gezamenlijk afgesproken structuur gereflecteerd wordt op persoonlijke en/of werk gerelateerde uitdagingen. Het doel van de intervisie is om tot inzichten en oplossingen te komen die benut kunnen worden op het werk. In het bijzonder wordt tijdens de intervisie aandacht besteed aan het belang van een goede *work-life balance* en de zorg voor mentale gezondheid.

Vierde semester (let op: de dagen en tijden zijn onder voorbehoud)

1. Vergelijkend staatsrecht

Deze module wordt samen met WJ21 gevolgd.

In deze module staat het vergelijkend staatsrecht centraal. Tijdens het onderwijs wordt het Nederlandse staatsrecht vergeleken met de constitutionele orde van andere landen. Dit gebeurt aan de hand van de trias-indeling en de rol die de verschillende staatsmachten daarin spelen. Zo wordt onder andere ingegaan op de verhouding tussen de politieke staatsmachten (regering en parlement) en tussen de rechter en wetgever, maar ook op de verschillende staatsvormen die bestaan en de relatie tussen nationale en internationale/Europese regelgevers. Door te begrijpen hoe het Nederlandse recht op deze punten verschilt of juist overeenkomt met andere rechtssystemen, krijgen studenten meer inzicht in (de sterke en zwakke punten) van het Nederlandse staatsrecht. Daarom is het vergelijkend staatsrecht belangrijk voor alle juristen bij de Rijksoverheid.

Leerdoelen

- Studenten kunnen de verschillende staatsvormen beschrijven en van elkaar onderscheiden;
- zij begrijpen op welke manier de trias-gedachte in verschillende landen is vormgegeven en welke rol de verschillende staatsmachten hierin spelen;
- zij begrijpen de verhouding tussen de nationale en internationale regelgeving in verschillende landen;
- zij kunnen het Nederlandse staatsrecht op bovenstaande punten vergelijken met dat van andere EU-lidstaten;
- zij kunnen op basis van rechtsvergelijking reflecteren op het Nederlandse staatsrecht.

Docenten

- mr. J.W.C. van Rossem, Beleidsjurist, Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
- prof. mr. dr. W. van der Woude, hoofd afdeling Constitutionele Zaken, directie Constitutionele Zaken en Wetgeving, ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, en hoogleraar Recht decentrale overheden, Rijksuniversiteit Groningen

Programma

Sessie 1:	Introductie in het vergelijkend staatsrecht prof. mr. dr. W. van der Woude en mr. J.W.C. van Rossem 13 januari 2023 van 13:30 tot 16:30 uur.
Sessie 2:	Staatsvormen prof. mr. dr. W. van der Woude en mr. J.W.C. van Rossem 20 januari 2023 van 13:30 tot 16:30 uur.
Sessie 3:	De verhouding tussen politieke staatsmachten prof. mr. dr. W. van der Woude en mr. J.W.C. van Rossem 27 januari 2022 van 9:30 tot 12:30 uur.
Sessie 4:	De verhouding tussen rechter en wetgever prof. mr. dr. W. van der Woude en mr. J.W.C. van Rossem

1 februari 2023 van 13:30 tot 16:30 uur.

Sessie 5: De verhouding tussen de nationale en internationale/Europese regelgeving
prof. mr. dr. W. van der Woude en mr. J.W.C. van Rossem
10 februari 2023 van 09:30 tot 12:30 uur.

Sessie 6: Nabespreking opdracht
29 mei 2023 van 9:30 tot 10:30 uur.
Digitaal

Toets

De module wordt afgerond met een opdracht, deadline 29 maart 2023 om 12:00 uur.

2. Overheid en privaatrecht

Deze module wordt gevolgd met OJ14.

De overheid neemt soms op voet van gelijkheid met burgers deel aan het rechtsverkeer met gebruikmaking van het privaatrecht. De ene keer is dat omdat zij als private partij optreedt, een andere keer is het een weloverwogen keuze om via het privaatrecht een publieke doelstelling te verwezenlijken. In deze module gaat het allereerst over de grens tussen publiek- en privaatrechtelijk handelen en de toelaatbaarheid van privaatrechtelijk optreden van de overheid. Daarna worden enkele privaatrechtelijke onderwerpen behandeld die voor overheidsjuristen van bijzondere betekenis zijn, namelijk overheidsvereenkomsten, het aanbestedingsrecht, en overheidsvennootschappen en -stichtingen.

Overheidsjuristen kunnen ook te maken hebben met het privaatrecht als een overheidsorganisatie aansprakelijk wordt gesteld voor schade vanwege haar rechtmatig of onrechtmatig handelen dan wel nalaten. De juridische aspecten van het schadevergoedingsrecht, voor zover van toepassing op de overheid, worden besproken, zowel in materiële zin (welke eisen gelden voor de aansprakelijkstelling van de Staat?) als in procedurele zin. In meer detail wordt ingegaan op de problematiek van de nadeelcompensatie.

De module wordt afgesloten met een blik op de toekomst van het vakgebied en het gebruik van het privaatrecht door de overheid.

Leerdoelen

- De trainees zijn in staat te adviseren over de mogelijkheden voor de (Rijks)overheid om het privaatrecht in te zetten en aan de grenzen van die inzet;
- Zij zijn ingevoerd in een aantal voor overheidsjuristen belangrijke privaatrechtelijke onderwerpen, zoals het overeenkomstenrecht, vennootschaps- en stichtingenrecht en aanbestedingsrecht, en kunnen deze kennis benutten als zij als overheidsjurist daarover moeten adviseren;
- Zij weten hoe in procedureel en materieel opzicht om te gaan met een eventuele aansprakelijkheidsstelling van een overheidsorganisatie wegens al dan niet onrechtmatig handelen of nalaten van die organisatie, en kunnen daarover adviseren;
- Zij zijn op de hoogte van de belangrijkste (toekomstige) ontwikkelingen ten aanzien van het gebruik van het privaatrecht door de overheid en kunnen daarover een met dragende argumenten onderbouwde mening formuleren.

Docenten

- mr. dr. P.J. Huisman, Universitair hoofddocent, Vrije Universiteit Amsterdam
- prof. mr. C. Jansen, Hoogleraar privaatrecht, Vrije Universiteit Amsterdam
- prof. mr. F.J. van Ommeren, Hoogleraar Staats- en Bestuursrecht, Vrije Universiteit Amsterdam
- prof. mr. M.W. Scheltema, partner/advocaat Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn en hoogleraar
- mr. dr. M.K.G. Tjepkema, Unithoofd Kennisunit, Raad van State - Afdeling Advisering

Programma

Sessie 1: Inleiding: de grens tussen publiek- en privaatrechtelijk overheidshandelen en de toelaatbaarheid van privaatrechtelijk overheidshandelen
mr. dr. P.J. Huisman
11 januari 2023 van 13:30-16:30 uur

Sessie 2: Overheidsvereenkomsten
mr. dr. P.J. Huisman
18 januari 2023 van 13:30-16:30 uur

-
- Sessie 3: Aanbestedingsrecht
 prof. mr. C.E.C. Jansen
 25 januari 2023 van 13:30 tot 16:30 uur
- Sessie 4: Overheidsvennootschappen en overheidsstichtingen
 prof. mr. F.J. van Ommeren
 1 februari 2023 van 09:30 tot 12:30 uur
- Sessie 5: Overheidsaansprakelijkheid: theorie
 prof. mr. M.W. Scheltema
 7 februari 2023 van 13:30 tot 16:30 uur
- Sessie 6: Overheidsaansprakelijkheid: theorie
 prof. mr. M.W. Scheltema
 14 februari 2023 van 13:30 tot 16:30 uur
- Sessie 7: Overheidsaansprakelijkheid: nadeelcompensatie
 mr. dr. M.K.G. Tjepkema
 17 februari 2023 van 13:30 tot 16:30 uur
- Sessie 8: Slotbijeenkomst: Overheid en privaatrecht en de toekomst
 mr. dr. P.J. Huisman
 24 februari 2023 van 9:30 tot 12:30 uur

Toets

Een open-boek tentamen zal plaatsvinden op 22 maart 2023 om 9:30 uur.

3. Internationaal werkbezoek

Het internationale werkbezoek dat om het jaar wordt georganiseerd, gaat naar Berlijn. Het doel van het werkbezoek is om meer inzicht te krijgen in de wijzen waarop men in die Lidstaat wetgeving tot stand brengt en hoe de overheid er omgaat met het recht.

Voor de voorbereiding van het werkbezoek zal in het najaar van 2022 een werkgroepje worden samengesteld. De periode waarin we op werkbezoek gaan is bepaald van 11 t/m 14 april 2023.

Het werkbezoek is onder voorbehoud van de dan geldende maatregelen en omstandigheden.

4. Intervisie

Zie 3e semester.

5. Eindopdracht

Op **19 oktober 2022** is een (start)bijeenkomst gepland waarin uitgebreid wordt ingegaan op de eindopdracht. Tijdens de bijeenkomst worden de inhoudelijke voorwaarden van de eindopdracht besproken en de procedure. Ook worden voorbeelden van geslaagde (en minder geslaagde) eindopdrachten besproken.

In 6, 7 en 8 juni 2023 wordt een presentatietraining gegeven ter voorbereiding van het eindgesprek.

De opdracht moet op 31 mei 2023 vóór 15.00 uur worden ingeleverd. Ongeveer twee weken later moet elke trainee zijn eindopdracht presenteren en verdedigen voor een deskundig panel.

Keuzeruimte

Het opleidingsprogramma biedt ruimte voor keuze uit een aantal modules. Een aantal van deze modules is afkomstig uit het programma met cursussen die de academie in open inschrijving aanbiedt. Ervaren wetgevingsjuristen of overheidsjuristen nemen daarom ook deel aan deze keuzemodules.

Wat betreft de invulling van de keuzeruimte gelden een paar spelregels:

1. Maak een keuze die zoveel mogelijk aansluit bij jouw eigen behoefte aan verbreding of verdieping van kennis. Als in het reguliere programma geen aandacht wordt besteed aan een onderwerp dat wel van belang is voor jouw werk en dat onderwerp wel behandeld wordt in een keuzevak, ligt het voor de hand dat jij dat vak kiest.
2. Het is niet mogelijk om andere cursussen dan de hier aangeboden keuzevakken in te brengen in de opleiding.
3. In een aantal gevallen worden de keuzevakken afgerond met een toets of opdracht. In andere gevallen is er sprake van een (groeps)presentatie per keuzevak. De presentatie wordt gezamenlijk voorbereid door alle trainees die het betreffende keuzevak hebben gevolgd. Over deze manier van toetsen ontvangen jullie in september 2020 meer informatie.

Keuzeruimte voor OJ13/WJ21 trainees (4/6 EC) 2021/22

Speciaal voor trainees:

1. Rechtsfilosofie	(6 dagdelen + opdracht, 3 EC, voorjaar 2023)
2. Europees bestuursrecht	(3 dagdelen + tentamen, 2 EC, afgerond)
3. Toekomstgericht reguleren	(3 dagdelen, 1 EC, afgerond)
4. Internationaal Recht	(6 dagdelen + tentamen, 2 EC, afgerond)
5. Publiceren	(5 dagdelen + publicabel artikel, 2 EC, loopt)
6. Kwaliteit van wetgeving (alleen OJ)	(5 dagdelen + opdracht, 2 EC, afgerond)
7. Stage(s)	(1 of 2 EC, afhankelijk van de duur)

Beschikbare keuzevakken uit het aanbod voor de ervaren juristen:

8. Budgettair beleid	(3 dagdelen, 2 EC, najaar 2022)
9. Wetgevingsprocedures (alleen OJ)	(5 dagdelen, 2 EC, afgerond)
10. Wie doet de huishouding?	(2 dagdelen, 1 EC, najaar 2022)
11. Practical English for central government use	(5 dagdelen, 2 EC, voorjaar 2023)
12. Practical writing in English for central government use	(4 dagdelen, 2 EC, najaar 2023)
13. Regelgeven met kennis van beslisgedrag	(3 dagdelen, 2 EC, afgerond)
14. Technologische trends	(2 dagdelen, 1 EC, najaar 2022)
15. Psych. gedragsinzichten voor motivatie en doelen	(2 dagdelen, 1 EC, voorjaar 2023)
16. Normalisatie en certificatie	(2 dagdelen, 1 EC, najaar 2023)

Keuzeruimte voor OJ14/WJ22 trainees (4EC) 2022/23 (let op zo snel mogelijk opgeven!)

Speciaal voor trainees:

1. Rechtsfilosofie	(6 dagdelen + opdracht, 3EC, voorjaar 2023)
2. Europees bestuursrecht	(3 dagdelen + tentamen, 2 EC, voorjaar 2023)

-
3. Publiceren	(5 dagdelen + publicabel artikel, 2 EC, voorjaar 2023)
4. Internationaal Recht	(6 dagdelen + tentamen, 2 EC, voorjaar 2023)
5. Verdieping bestuursprocesrecht	(4 dagdelen + opdracht, 2 EC, voorjaar 2023)
6. Kwaliteit van wetgeving (alleen OJ)	(5 dagdelen + opdracht, 2 EC, voorjaar 2023)
7. Stage(s)	(1 of 2 EC, afhankelijk van de duur)

Beschikbare keuzevakken uit het aanbod voor de ervaren juristen:

8. Budgettair beleid	(3 dagdelen, 2 EC, najaar 2023)
9. Wetgevingsprocedures (alleen OJ)	(5 dagdelen, 2 EC, voorjaar 2023)
10. Wie doet de huishouding?	(2 dagdelen, 1 EC, voorjaar 2023)
11. Practical English for central government use	(5 dagdelen, 2 EC, voorjaar 2023)
12. Practical writing in English for central government use	(4 dagdelen, 2 EC, oktober 2022) <i>(graag zo snel mogelijk laten weten, ivm de hoeveelheid inschrijvingen!)</i>
13. Psych. gedraginsichten voor motivatie en doelen	(2 dagdelen, 1 EC, voorjaar 2023)
14. Normalisatie en certificatie	(2 dagdelen, 1 EC, november 2022)
15. De democratische rechtsstaat in de praktijk, dat zijn wij!	(1 dagdeel, 1 EC, oktober 2022)

Op de website van de Academie www.rechtenoverheid.nl kan je de exacte data voor de keuzevakken terugvinden onder het cursusoverzicht.